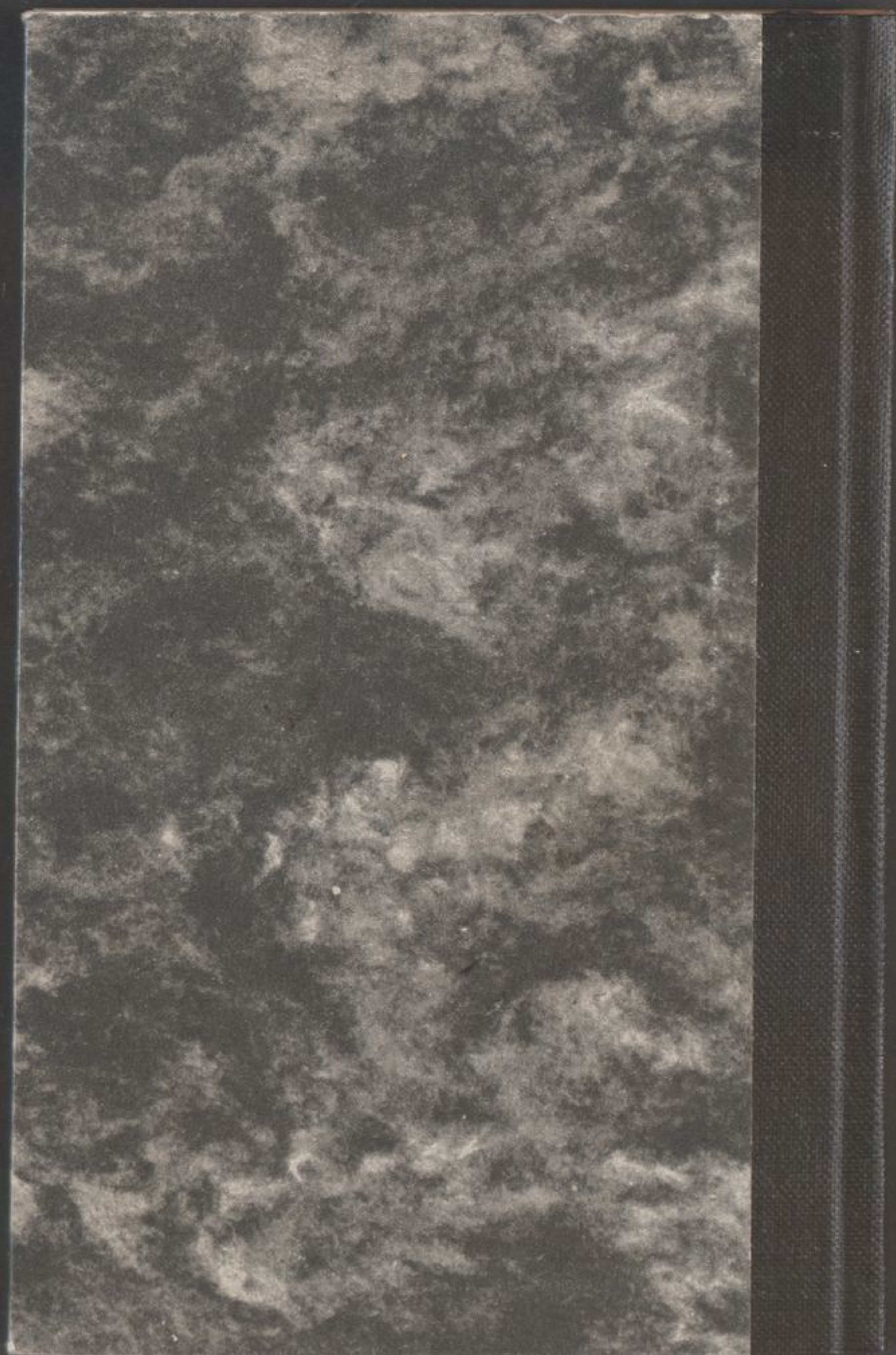
<<L'>>Esperanto en dix leçons: (cours du Touring-Club de France)

Esperantista Centra Librejo

Paris; FRA 1921





[ESPER]ANTO — [DE] LA REVUO

M. PAGNIER

L'Esperanto en dix leçons

(Cours du Touring-Club de France)

ONZIÈME ÉDITION
(QUATRE-VINGT-NEUVIÈME MILLE)

PARIS
ESPERANTISTA CENTRA LIBREJO
51, Rue de Clichy (9ᵉ)

Remarque :

*Les prix donnés comptent à partir du 1er janvier **1921** et annulent ceux précédemment indiqués.*

*Ils doivent être majorés pour les frais d'envoi de **12 0/0 + 0,25** pour la France, et **15 0/0 + 0,50** pour l'étranger.*

Pour apprendre l'ESPERANTO :

L'Esperanto en 10 leçons, par Th. Cart et Pagnier.
Un volume in-16, de 76 pages 1 50

Corrigé du précédent (mêmes auteurs) . . . . » 50

Cours élémentaire pratique d'Esperanto, d'après la méthode directe combinée, par M. Becker et Grosjean-Maupin.
Un volume in-16, de 166 pages . . . . Fr. 2 »

Esperanto-Manuel, cours pratique et complet en 15 leçons, par Gabriel Chavet et Georges Warnier.
Un volume in-16, de 188 pages . . . . 3 »

Corrigé du précédent (mêmes auteurs) 1 50

Petit Cours primaire d'Esperanto, par D. Bonnehon, inspecteur primaire, et A. Rosiaux, instituteur public.
Un volume cartonné in-16, de 136 pages 1 50

Corrigé du précédent (mêmes auteurs) . . . . » 30

L'Esperanto méthodique. Cours complet, par Mme L.-C. Deslaurier.
Un volume in-16, de 106 pages 1 25

Cours élémentaire d'Esperanto, par Deligny.
Un volume in-16, de 54 pages . . . . » 75

L'Esperanto sans maitre, par Demarcy.
Un volume in-16, de 190 pages 2 25

Cours élémentaire pour apprendre l'Esperanto sans professeur, par Marcelle Fauvart-Bastoul.
Un volume in-16, de 111 pages 1 50

Cours Commercial d'Esperanto, par Léon Mabesiaux.
Un volume in-16, de 141 pages . . . . 2 »

Corrigé du précédent (même auteur) . . . . 1 »

ESPERANTO
KOLEKTO DE LA REVUO

TH. CART | M. PAGNIER

L'Esperanto en dix leçons

(Cours du Touring-Club de France)

ONZIÈME ÉDITION
(Quatre-vingt-neuvième mille)

PARIS
ESPERANTISTA CENTRA LIBREJO
51, Rue de Clichy (9e)
1921

Ouvrages fondamentaux du Dr L. L. Zamenhof :

Fundamento de Esperanto. Préface, grammaire, exercices, vocabulaire esperanto.

Édition en cinq langues : français-anglais-allemand-russe-polonais.

Un volume in-8 . . . . Fr. 3 »

Le *Fundamento*, que tout espérantiste a le devoir de connaître à fond, se compose de quatre parties : 1° une *préface*, où l'auteur de la langue, le Dr Zamenhof, montre la nécessité qu'il y a de posséder et de garder cet ouvrage comme *base intangible*, condition absolue d'unité, et détermine les conditions dans lesquelles l'Esperanto pourra, sans nuire aucunement à cette unité, se perfectionner et s'enrichir par l'addition de nouveaux mots ou de nouvelles formes reconnues nécessaires ; 2° la *Grammaire* en 16 règles, énoncées d'une façon très concise et très claire ; 3° l'*Ekzercaro* ou recueil d'exercices gradués qui complète la grammaire tout en en montrant l'application ; 4° l'*Universala Vortaro*, ou dictionnaire, contenant, avec leur traduction en cinq langues (français, anglais, allemand, russe, polonais), les 1800 racines essentielles qui ont servi de bases à l'Esperanto. — Le *Fundamento* constitue par lui-même un manuel excellent et complet.



Lingvaj Respondoj, aperintaj en « La Revuo ».

Un volume in-8, de 32 pages. 1 50

Ces 45 réponses du Dr Zamenhof publiées peu à peu dans les premiers numéros de « La Revuo » et réunies maintenant en volume donnent la solution de plusieurs difficultés et précisent avec clarté l'emploi des prépositions, de certains mots, de l'accusatif, etc. Bien qu'elles ne doivent pas avoir, au dire du *Maître*, un caractère officiel, on doit toutefois admettre qu'elles rendent d'immenses services à ceux qui les consultent.

Fundamenta Krestomatio, Ekzercoj, Fabloj kaj Rakontoj, Artikoloj pri Esperanto, Poezioj.

Un volume in-16, de 460 pages . . . . 8 »

Après le « Fundamento de Esperanto », la « Fundamenta Krestomatio » est l'ouvrage le plus important que tout Espérantiste doit connaître. Le Dr Zamenhof a lui-même tiré de ses œuvres et des œuvres des meilleurs auteurs espérantistes tous les articles qui composent l'ouvrage.

Il constitue un récueil précieux de charmantes légendes, de contes intéressants, d'anecdotes, d'articles scientifiques et de poésies. Le tout est soigneusement gradué, ce qui facilite l'acquisition du contenu de l'ouvrage aux débutants.

AL DRO ZAMENHOF

NIA KOMUNA MAJSTRO
TIUN ĈI MODESTAN LIBRETON LA AŬTOROJ DEDICAS
KIEL DANKEMAN RESPEKTSIGNON

TH. CART, M. PAGNIER.

Paris, 31 mars 1902.

CONSEILS

Sur l'Emploi de l' « Esperanto en dix Leçons »

Si les Leçons du Cours paraissent un peu longues au professeur, il fera bien, au lieu d'étudier en deux fois chaque Leçon, de parcourir d'abord tout le Cours en ne faisant traduire que les Exercices sur le vocabulaire et les versions. Plus tard il reprendra tout le Cours, Leçon par Leçon, avec les Thèmes, les Textes suivis et les Poésies. — Dès le début cependant on fera bien de parler le plus possible en esperanto aux élèves.

Dans la leçon d'ouverture, étudier la prononciation d'après le texte de la page 4 en ayant soin d'appuyer nettement sur la syllabe qui porte l'accent tonique. — On remarquera que l'**a** et l'**o** sont longs surtout en syllabe accentuée; ailleurs ils gardent le son plein, mais sont moins allongés.

Au sujet du *Complément direct* à l'accusatif (§ 14), prendre garde que seuls les verbes transitifs ont un complément direct et que, par conséquent, on ne devra pas mettre l'accusatif après les verbes : être, paraître, devenir, croître et autres analogues. Ex. : *Rozo estas floro. En la korto kreskas herboj. Morgaŭ venos la patro.*

Noter que *sia* (§ 13) n'est **obligatoire** que si l'emploi de *lia, ŝia, ĝia,* prêtait à confusion.

Pour le tableau des déterminatifs (§ 30) en commencer l'étude par la série *kiu, kia,* etc., qui est la plus facile et ne passer aux autres déterminatifs qu'une fois cette série bien comprise. La différence entre les déterminatifs en **u** et ceux en **a** ressortira clairement des exemples suivants : *Kiun libron vi legas, Hamleton aŭ Monadologion?* (on demande le titre exact, ce qui constitue l'individualité du livre). *Kian libron vi legas, romanon aŭ tragedion?* (on demande l'espèce de livre, sa qualité).

Quand *que* équivaut à : lequel, laquelle, il se traduit par *kiun*; quand il équivaut à : lesquels, par *kiujn.*

Unu (§ 31) est variable quand il est employé comme pronom (acc. *unun*, pl. *unuj*) : *Unuj legas, aliaj dormas.* Il est invariable quand il est adjectif numéral (§ 15) : ***Mi havas nur unu libron.***

L'ESPERANTO

EN DIX LEÇONS*

ALPHABET

Aa (a),	**Bb** (bo),	**Cc** (co),	**Ĉĉ** (ĉo),	**Dd** (do),
a	b	ts	tch	d
Ee (e),	**Ff** (fo),	**Gg** (go),	**Ĝĝ** (ĝo),	**Hh** (ho),
é	f	g (dur)	dj	h (aspiré)
Ĥĥ (ĥo),	**Ii** (i),	**Jj** (jo),	**Ĵĵ** (ĵo),	**Kk** (ko),
h (guttural)	i	y	j	k
Ll (lo),	**Mm** (mo),	**Nn** (no),	**Oo** (o),	**Pp** (po),
l	m	n	o	p
Rr (ro),	**Ss** (so),	**Ŝŝ** (ŝo),	**Tt** (to),	**Uu** (u),
r	s (sifflant)	ch	t	ou
	Ŭŭ (ŭo),	**Vv** (vo),	**Zz** (zo).	
	oŭ (très bref)	v	z	

* Pour plus de détails voir *Grammaire complète d'Esperanto* de Camille Aymonier et *Cours méthodique d'Esperanto* de C. Aymonier et E. Grosjean-Maupin. Paris, Hachette.

Prononciation.

Comme on le voit, l'alphabet Esperanto ne diffère que très peu de notre alphabet.

Les lettres se prononcent presque toutes comme en français et gardent partout le son alphabétique.

Il importe avant tout de bien marquer l'accent tonique *.

VOYELLES

§ 1. — A, comme dans pas : aglo, *aigle*, prononcez : aglo.

E, ni trop fermé, ni trop ouvert, comme dans été ; jamais muet : veni, *venir*, prononcez : véni.

O, comme dans mot : ovo, *œuf*, prononcez : ovo.

U, **ou**, comme dans boule : bulo, *boule*, prononcez : boulo.

DEMI-VOYELLES

§ 2. — Ŭ, oŭ bref, dans Raoul : laŭ, *selon*, prononcez : laoŭ (une syllabe).

N. B. — Le son **ou** doit être dit très rapidement, sans appuyer, cette demi-voyelle formant **une seule syllabe** avec la voyelle qui précède.

J, **y**, dans **yeux**, ou **l** mouillé dans caille : jes, *oui*, kaj, *et*, prononcez : yés', kay' (une syllabe).

N. B. — Par l mouillé, on entend le l mouillé parisien, où le son l ne se perçoit plus; les syllabes **aj**, **trej**, **broj**, **ruj** se prononceront donc comme dans les mots : aïe! treille, Broglie, rouille. — En réalité j n'est demi-voyelle que dans les syllabes **aj**, **ej**, **oj**, **uj** (= **aĭ**, **eĭ**, **oĭ**, **uĭ**) ; ailleurs il est consonne.

* Voir § 5 la note sur l'accent tonique.

CONSONNES

§ 3. — C, **ts** dans **tsar** : cedro, *cèdre*, scii, *savoir*, prononcez : **tsédro**, **stsii** (comparez postscriptum).

G, toujours dur, **g** dans **gant** : garbo, *gerbe*, prononcez : **gārbo**.

H, toujours aspiré : hajlo, *grêle*, prononcez : **'hāy'lo**.

S, toujours sifflant, **s** dans **sur** : sub, *sous*, prononcez : soub.

M et N ne se confondent jamais en un son nasal avec la lettre qui précède : en, *en*, emblemo, *emblème*, regno, *état*, prononcez : én', ém'**blémo**, **rég**'no.

CARACTÈRES N'EXISTANT PAS EN FRANÇAIS

§ 4. — Ĉ, **tch** dans **tchèque** : ĉevalo, *cheval*, prononcez : tché**vālo**.

Ĝ, **dj** dans **adjudant** : ĝardeno, *jardin*, prononcez : djar**déno**.

Ĵ, **j** dans jour : ĵeti, *jeter*, prononcez : **jéti**.

Ŝ, **ch** dans **chat** : ŝerci, *plaisanter*, prononcez : **chértsi**.

Ĥ, **ch** allemand ou **j** espagnol, son très guttural, ne se rencontre guère que dans des noms propres.

ACCENT TONIQUE

§ 5. — L'accent tonique — c'est-à-dire l'élévation, ou mieux l'appui de la voix sur une syllabe — repose toujours en Esperanto sur l'avant-dernière syllabe du mot : patro, patroj, *pères*, patrinoj, *mères*, ĉiam, *toujours*, soifo (3 syllabes), *soif*, **laŭ**di (2 syllabes), *louer*, an**taŭ**e (3 syllabes), *auparavant*, ho**di**aŭ (3 syllabes), *aujourd'hui*.

EXERCICE DE LECTURE

Ĵaŭdon, la unuan de marto.
Jáoŭdon', la ounōuan' dé mārto.

Kara amiko,
Kāra amiko,

Mi prezentas al mi kian vizaĝon vi faros post la
Mi prézén'tas' al mi kian' vizādjon' vi fāros' post la

ricevo de mia letero. Vi rigardos la subskribon kaj
ritsévo dé mia létéro. Vi rigārdos' la soubskribon' kay'

ekkrios : ĉu li perdis la saĝon? En kia lingvo li
ékkrios' : tchou li pérdis' la sādjon'? En' kia lin'gvo li

skribis? Ho! trankviliĝu, mia kara, senŝerce mia
skribis'? ʿHo! tran'kvilidjou, mia kāra, sénchértsé mia

saĝo, kiel mi almenaŭ kredas, estas tute en ordo...
sādjo, kiél mi alménaoŭ krédas', és'tas' tōuté én' ōrdo...

Kun kora saluto mi restas via
Koun' kōra salōuto mi rés'tas' via

Aĥilo.
Achilo.

Traductio

Jeudi, 1er mars.

Cher ami,

Je me représente quel visage vous ferez à la réception de ma lettre. Vous regarderez la signature et vous écrierez : est-ce qu'il a perdu la raison? En quelle langue écrit-il? Oh! Tranquillisez-vous, mon cher, sans plaisanterie ma raison, à ce que je crois du moins, est en parfait état...

Je reste, avec un cordial salut, votre

Achille.

PREMIÈRE LEÇON

Grammaire : Article. — Substantif. — Adjectif. — Adverbe. — Verbe (infinitif et indicatif présents).
Vocabulaire : Préfixes : **Mal-, bo-, ge-**. — Suffixe : **-ino**.
La famille. — Exercices. — Texte suivi. — L'Espero.

I. — Grammaire.

ARTICLE

§ 6. — L'article défini est toujours **la**, quels que soient le genre et le nombre : la patro, *le père*, la patrinoj, *les mères*.

L'article indéfini n'existe pas : patro, *père* ou *un père*, patrinoj, *mères* ou *des mères*.

SUBSTANTIF

§ 7. — Le substantif est caractérisé par la terminaison **-o**, quel que soit le genre : patro, patrino.

§ 8. — Le pluriel se forme toujours par l'adjonction d'un -j, qui ne déplace pas l'accent et ne modifie pas le son de l'o, patroj, patrinoj.

ADJECTIF

§ 9. — L'adjectif est caractérisé par la terminaison -a, (plur. aj), quel que soit le genre : patra, *paternel, paternelle*, patrinaj, *maternels, maternelles*.

ADVERBE

§ 10. — L'adverbe est caractérisé par la terminaison -e : patre, *paternellement*, patrine, *maternellement*.

VERBE

§ 11. — L'infinitif présent est caractérisé par la terminaison -i : ami, *aimer*, et l'indicatif présent par la terminaison -as, quels que soient le nombre et la personne : la patro amas, *le père aime*, la patrinoj amas, *les mères aiment*.

II. — *Vocabulaire.*

Le vocabulaire Esperanto est d'une acquisition particulièrement facile, grâce à la faculté que possède cette langue de former un nombre considérable de dérivés au moyen d'affixes, dont le sens est constant.

PRÉFIXES

Mal- indique le contraire : feliĉa, *heureux*, malfeliĉa, *malheureux*, granda, *grand*, malgranda, *petit*.

bo- indique la parenté résultant d'un mariage : frato, *frère*, bofrato, *beau-frère*.

ge- réunit les deux sexes : gefratoj, *frère(s) et sœur(s)*.

SUFFIXE (de substantif, en général, et naturellement aussi d'adjectif et d'adverbe).

-ino, féminin, femelle : patro, patrino, *mère*.

MOTS (à apprendre). — *La famille.*

familio	famille	parenco	un parent
avo	grand-père	servisto	serviteur
patro	père	najbaro	voisin
filo	fils	societo	société
frato	frère	amiko	ami
nepo	petit-fils	hundo	chien
onklo	oncle	kato	chat
nevo	neveu	ĉevalo	cheval
kuzo	cousin	bovo	bœuf
fianĉo	fiancé	birdo	oiseau
edzo	époux	koko	coq
viro	homme (mâle)	floro	fleur
homo	homme (en général)	arbo	arbre
sinjoro	monsieur	ŝtono	pierre
knabo	(petit) garçon	sablo	sable
fraŭlo	un célibataire	ĝardeno	jardin
infano	enfant	kampo	champ

vilaĝo	village	**tiu** (**ĉi**)	ce, celui-ci
urbo	ville	**tio**	cela
provinco	province	**kiu**(?) **kia**(?)	qui(?) quel(?)
vetero	temps (qu'il fait)	**kio**(?)	quoi(?)
granda	grand	**kie**(?)	où(?)
bona	bon	**kiel**(?)	comme, comment?
juna	jeune	**al**	à, vers
bela	beau	**en**	en, dans
varma	chaud	**sur**	sur
gaja	gai	**sub**	sous
feliĉa	heureux	**ĉe**	chez, à
kontenta	content, joyeux	**de**	de
kara	cher, aimé	**kun**	avec
afabla	aimable	**dum**	pendant (que)
sola	seul	**kaj**	et
esti	être	**sed**	mais
povi	pouvoir	**jes**	oui
devi	devoir	**ne**	non, ne... pas
fari	faire	**nun**	maintenant
kreski	croître	**ĉiam**	toujours
legi	lire	**ankoraŭ**	encore
skribi	écrire	**ankaŭ**	aussi
kanti	chanter	**hodiaŭ**	aujourd'hui
ludi	jouer	**baldaŭ**	bientôt
kuri	courir	**ĉu?**	est-ce que?
veni	venir	(ce mot sert à interroger toutes les fois que la phrase ne commence pas par un mot interrogatif).	
flugi	voler (dans les airs)		

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE (par écrit).

Former les mots suivants : Grand'mère, parents (père et mère), bru, femme, épouse, petitement, fiancée, vieux, mauvais, fille, en sœur (adv.), d'époux (adj.), madame, grands-parents, laid, poule, froid, chatte, gendre, beau-père, petite-fille, cousine, vache, servante, demoiselle, triste, tante, filial, bon-marché (pas cher).

VERSION
(à traduire par écrit).

A. La onklino legas kaj la nevinoj kuras kun la junaj knaboj en la vilaĝo. — Edzo kaj edzino estas geedzoj. — Ĉu la filino de la najbaro estas granda? Jes, sinjoro, sed la filino de la servisto estas malgranda kaj malbela. — Ĉu la feliĉaj gefianĉoj estas ankoraŭ en la ĝardeno de la maljuna kuzo? Ne, sinjorino, la fraŭlino estas sola, la fianĉo estas ĉe la najbaro.

B. Ĉu la malbonaj infanoj povas esti kontentaj kaj gajaj? Ne, patrino! — En la urba ĝardeno estas belaj floroj. — Filo de onklo estas kuzo. — La nepo skribas al la bona kaj maljuna avo. — Kia (ou kiel) estas la vetero, knabo? La vetero, gesinjoroj, estas hodiaŭ malbona kaj malvarma. — La ĉevalo estas kun la bovinoj sur la kampo. — La kato kaj la hundo estas bonaj amikoj de la homo.

THÈME
(à traduire par écrit).

A. Un fiancé et une fiancée sont des fiancés. — Aujourd'hui les enfants jouent avec de jeunes cousins sur le sable et sur de grandes pierres. — Dans le jardin de la province croissent encore de belles fleurs et volent aussi de gais oiseaux. — Les petits-fils de la voisine sont-ils bons, chère mademoiselle? Oui, monsieur, mais laids et malheureux.

B. Le beau-frère du jeune voisin est le père de beaux garçons et de belles fillettes. — Qui est heureux? Les hommes bons, madame, ne sont pas toujours heureux, mais les hommes méchants sont toujours tristes et malheureux. — L'enfant joue avec la vieille chatte de la voisine. — L'époux d'une fille est un gendre et l'épouse d'un fils est une bru.

TEXTE SUIVI*
(à traduire par écrit ou oralement).

La familio.

La afabla avino estas kun la maljuna servistino kaj la junaj genepoj en la flora ĝardeno. Bela estas hodiaŭ la vetero kaj varma. La birdoj gaje flugas kaj kantas sur la grandaj arboj. Dum la avino legas, la malgrandaj knaboj kaj knabinoj kuras kontente sur la sablo kaj ludas kun la hundo kaj la kato. Nun venas la karaj gepatroj kun la parencoj, junaj kaj maljunaj : geavoj, onklinoj, bofratinoj, kuzinoj kaj kuzoj. Ĉu tio ne estas bela societo, bela familio?

QUESTIONNAIRE
(à répondre oralement).

Kiu estas en la ĝardeno?
Kie estas la avino?
Ĉu la avino estas sola?
Kun kiu estas la avino?
Ĉu la servistino estas juna?
Kia (ou kiel) estas la vetero?
Kion (que) faras la avino?
Kiu legas?
Kion faras la birdoj?
Kiu kantas sur la arboj?
Kun kiu ludas la knaboj?
Kiu ludas kun la hundo?
Kiu venas baldaŭ?
Kun kiu venas la gepatroj?
Ĉu tiu ĉi familio estas bela?

* Dans les textes suivis des premières leçons, qui doivent être lus à haute voix et avec grand soin, on indique par des lettres grasses la syllabe qui porte l'accent.

POÉSIE*
(à apprendre par cœur

L'Espero.

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko;
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu ĝi al loko!

L'Espoir.

Dans le monde a surgi un sentiment nouveau, à travers le monde passe un puissant appel; sur les ailes d'un vent propice qu'il vole maintenant de lieu en lieu!

* Les vers de cette poésie se composent de cinq pieds (10 syllabes), formés d'une syllabe accentuée suivie d'une syllabe non accentuée (pentamètre trochaïque).
On remarquera que le rythme exige que dans les vers certaines syllabes soient accentuées, qui ne le sont pas en prose.

∴

Les indications relatives aux divers exercices (à apprendre, par écrit, etc.), données dans cette leçon valant aussi pour toutes les leçons suivantes, on ne les répétera pas.

DEUXIÈME LEÇON

Grammaire : Pronoms personnels et possessifs. — Accusatif.
Vocabulaire : Suffixes : **-eto, -ego, -ano.**
Le corps humain. — Exercices. — Texte suivi. — L'Espero.

I. — Grammaire.

PRONOMS PERSONNELS ET POSSESSIFS

§ 12. — Les pronoms personnels sont :

SINGULIER. 1re p. **mi**, *je, moi*; 2e p. **vi**, *tu, toi**, *vous*; 3e p. **li**, *il, lui*, **ŝi**, *elle, lui*, **ĝi**, *il, elle*, etc. (pronom neutre se rapportant aux noms de choses, d'animaux ou d'êtres au sexe non déterminé).

PLURIEL. 1re p. **ni**, *nous*; 2e p. **vi**, *vous*; 3e p. **ili**, *ils, eux, elles.*

Le pronom réfléchi, c'est-à-dire se rapportant au sujet de la proposition, est **si**, *soi.*

§ 13. — Les pronoms et adjectifs possessifs se forment des pronoms personnels par l'adjonction d'un **-a** : **mia**; **via**; lia, ŝia, **ĝia**; **nia**; via; ilia; — sia.

N. B. — Le possessif réfléchi (sia) *ne se place que devant* **l'objet complément possédé par le sujet même**, *quel que soit le genre ou le nombre du sujet*; **jamais devant le sujet lui-même** : La patro estas kun sia filo kaj siaj amikoj (*au père*); — mais : La patro estas kun sia filo kaj liaj amikoj (*au fils*). — La patro kaj lia filo estas ĉe mi; — mais : La patro kun sia filo estas ĉe mi. — La patrino skribas, ke ŝia (pas : sia) filo estas bona.

ACCUSATIF

§ 14. — Le complément direct se met à l'accusatif. Celui-ci se forme par l'adjonction d'un -n au nominatif singulier ou pluriel : Li amas sian patron, siajn fratojn kaj sin mem (*même*).

* Ci, *tu*, est rare et à éviter en général.

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (de substantif en général).

-eto, diminutif : knabeto, *garçonnet* ; flugeti, *voleter*.

-ego, augmentatif : pluvo, *pluie*, pluvego, *averse* ; plori, *pleurer*, ploregi, *sangloter*.

-ano, habitant, partisan : Parizano, *Parisien* ; Kristano, *chrétien*.

MOTS. — *Le corps humain.*

korpo	corps	**brako**	bras
haŭto	peau	**mano**	main
viando	chair	**fingro**	doigt
osto	os	**ungo**	ongle
sango	sang	**laringo**	larynx
kapo	tête	**dorso**	dos
haro	cheveu	**brusto**	poitrine
barbo	barbe	**koro**	cœur
vizaĝo	visage	**flanko**	côté
mieno	mine	**ventro**	ventre
brovo	sourcil	**kruro**	jambe
frunto	front	**genuo**	genou
okulo	œil	**piedo**	pied
orelo	oreille	**parto**	partie
vango	joue	**sento**	sens
nazo	nez	**parolo**	parole
buŝo	bouche	**voĉo**	voix
lipo	lèvre	**koloro**	couleur
dento	dent	**blanka**	blanc
lango	langue	**nigra**	noir
mentono	menton	**bruna**	brun
kolo	cou	**ruĝa**	rouge
membro	membre	**verda**	vert
ŝultro	épaule	**flava**	jaune

blua	bleu	palpi	toucher, palper
pala	pâle	tuŝi	toucher, émouvoir
blinda	aveugle	diri	dire
surda	sourd	ridi	rire
muta	muet	kisi	embrasser
lama	boiteux	kredi	croire
forta	fort	marŝi	marcher
rapida	rapide	iri	aller
longa	long	unu	un
vera	vrai	du	deux
diversa	divers	kvin	cinq
multa ou	beaucoup de	kiom (da)	combien (de)
multe da		per	au moyen de, par
laŭte	à haute voix	ke	que
dekstre	à droite	por	pour, afin de
havi	avoir	se	si
rimarki	remarquer	aŭ	ou bien
vidi	voir	nur	seulement, ne... que
aŭdi	entendre	ofte	souvent
aŭskulti	écouter	tro	trop
flari	sentir, flairer	eĉ	même (adv.)
gustumi	goûter	ho!	oh! o!

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Dekstra, maldekstra, maldekstre, lipharoj *, malmulta, mallonga, vangharoj, malrapida, mallaŭte, okulharoj, malvera, malvere, malforta, bogepatroj.

Former les mots suivants : Citadin, petit-grand-père, sœurette, joli , petite-bouche, gueule, villageois, jardinet, immense, superbe, hideux, petite-mère, provincial (subst.), menotte, grosse-tête, languette, serre (grand ongle), petite-oreille, longue-oreille, sourire (verbe), rire-aux-éclats, entrevoir, petit-pied, patte.

* Pour la formation des mots composés, v. p. 60.

VERSION

A. — La membroj, kruroj kaj brakoj, de nia fileto estas mallongaj. — La provincano ofte parolas malrapide kaj tro laŭte. — La patrino iras kun sia filo kaj liaj filoj. — Mi kredas, ke hodiaŭ la vetero estas ne varma sed varmega. — La knabo havas nigrajn okulojn kaj ruĝajn harojn. — La filineto de la vilaĝano iras al sia avino; ŝi marŝas rapide kaj eĉ kuras.

B. — La patrino aŭdas kontente la karan voĉon de siaj infanetoj, kiujn ŝi povas vidi en la ĝardeno. — La granda hundo havas ne buŝon sed buŝegon, ne piedojn sed piedegojn. — La knabineto kuras kaj ŝiaj vangoj estas nun ruĝaj. — La onklino kisas sian nevineton sur la frunto kaj sur la kolo, kaj la infaneto ridegas. — La patro parolas kun sia filino kaj ŝiaj amikinoj.

THÈME

A. — Un sang rouge court dans notre corps. — La cousine de notre beau-frère a [les]* yeux bleus, [les] oreilles petites, [la] bouche jolie et [les] dents superbes; ses cheveux sont bruns et ses sourcils et ses cils sont noirs. — Le fils aveugle de notre voisine, dit mon cousin, chante superbement. — Les serres de cet énorme oiseau sont longues et fortes.

B. — Les enfants des citadins jouent dans les jardins de leur ville. — L'homme a la tête sur les épaules. — Nous avons le cœur dans la poitrine, à gauche (adv.). — Vous n'avez pas bonne mine aujourd'hui : vos lèvres ne sont pas rouges, mais blanches, votre visage est pâle, vous n'avez que [la] peau et [les] os. — Ses doigts sont démesurément longs : il n'a pas des mains, mais des pattes.

* Les mots entre crochets [ ] ne se traduisent pas. — Les, ici, équivaut à : des, et la à : une.

TEXTE SUIVI

La sentoj de l'*homo.

La homo havas kvin sentojn. Ĝi ** aŭdas per la oreloj, vidas per la okuloj, flaras per la nazo, gustumas per la buŝo kaj palpas per la fingroj de siaj manoj. Ni parolas per la lango, la lipoj, la dentoj kaj la laringo. Ni rimarkas, ke la homo havas du orelojn por aŭskulti kaj du okulojn por vidi, sed ĝi havas nur unu buŝon por paroli. Homo kiu ne vidas estas blinda, kiu ne aŭdas estas surda, kiu ne povas paroli estas muta. Tro multaj (ou multe da) homoj estas surdaj aŭ blindaj; malfeliĉe tro malmultaj, ofte estas mutaj!

QUESTIONNAIRE

Kiom da sentoj havas la homo?
Kiel ni aŭdas?
Ĉu la homo vidas per la oreloj?
Kiel ni vidas?
Kiel ni gustumas?
Kion ni faras per la fingroj?
Kiel ni parolas?
Kiom da oreloj havas la homo?
Kiom da buŝoj ĝi havas?
Ĉu via maljuna avo estas surda?
Ĉu via bopatrino estas muta?
Ĉu la haroj de via patro estas ankoraŭ nigraj?
Kiel legas la blindaj homoj?
Kiuj estas la diversaj partoj de l'homa korpo?

* *l'* = *la*, facultativement, après une préposition terminée par une voyelle.
** *li*, moins logique, ne s'emploierait que s'il y avait équivoque.

POESIE

L'Espero
(*Suite.*)

Ne al glavo sangon soifanta
Ĝi la homan tiras familion :
Al la mond' eterne militanta
Ĝi promesas sanktan harmonion.

Sub la sankta signo de l'espero
Kolektiĝas pacaj batalantoj
Kaj rapide kreskas la afero
Per laboro de la Esperantoj.

L. ZAMENHOF *

L'Espoir
(*Suite.*)

Ce n'est pas au glaive altéré de sang qu'il attire la famille humaine : au monde éternellement en guerre il promet une sainte harmonie.

Sous le signe sacré de l'espérance se réunissent de pacifiques combattants et l'œuvre croît rapidement par le travail de Ceux-qui-espèrent.

* Le Docteur signe également Samenhof. — On sait que, médecin russe, il publia ses premiers ouvrages en 1887 sous le pseudonyme de *Dr Esperanto.*

TROISIÈME LEÇON

Grammaire : Noms de nombre. — Accusatif (suite).
Vocabulaire : Suffixes : -aĵo, -eco, -ido.
Temps, âge, santé. — Exercices. — Texte suivi. — La Kapelo.

I. — Grammaire.

NOMS DE NOMBRE.

§ 15. — Les nombres cardinaux, toujours indéclinables, sont : **unu** (1), **du** (2), **tri** (3), **kvar** (4), **kvin** (5), **ses** (6), **sep** (7), **ok** (8), **naŭ** (9), **dek** (10), **dek unu** (11),... **dudek** (20), **tridek** (30),... **cent** (100),... **mil** (1000) : dumil kvarcent kvindek sep (2457).

§ 16. — Du nombre cardinal on forme régulièrement le substantif par l'adjonction de la terminaison **-o** : unuo, *unité*, dekduo, *douzaine*, cento, *centaine*; — l'adjectif ordinal par **-a** : unua, *premier*, dua, *deuxième*, centa, *centième*; — l'adverbe par **-e** : unue, *premièrement*, sepe, *septièmement*.

§ 17. — Les nombres fractionnaires sont caractérisés par le suffixe **-on** : duono, *moitié* (1/2), sesono (1/6), kvar dekduonoj (4/12); — les multiplicatifs par le suffixe **-obl** : triobla, *triple*; — les collectifs par le suffixe **-op** : kvarope, *à quatre*.

ACCUSATIF (Suite. — Voir § 14.)

§ 18. — On met à l'accusatif, outre le complément direct, le nom du lieu vers lequel on se dirige, la date, le complément qui indique la durée de l'action, la mesure et le prix : Kien (où, à l'accusatif) vi iras? Mi iras Parizon. — La dekan (tagon) de marto, *le 10 mars*. — Mi restas en Parizo tri tagojn. — Tiu ĉi libro kostas ses frankojn, *ce livre coûte 6 francs*.

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (de substantif, en général).

-aĵo, chose ayant une qualité (idée concrète) : molaĵo, *chose molle, partie molle* (d'un fruit, par exemple); amikaĵo, *acte amical* (amikaĵoj, *des amitiés*).

-eco, qualité constitutive (idée abstraite), état : moleco, *mollesse*, amikeco, *amitié.*

-ido, enfant, descendant de : ĉevalido, *poulain.*

MOTS. — *Le temps, l'âge, la santé.*

tempo	temps (durée)	**aprilo**	avril
momento	moment, instant	**majo**	mai
horo	heure	**junio**	juin
minuto	minute	**julio**	juillet
sekundo	seconde	**aŭgusto**	août
tago	jour	**septembro**	septembre
nokto	nuit	**oktobro**	octobre
mateno	matin	**novembro**	novembre
vespero	soir	**decembro**	décembre
semajno	semaine	**jaro**	année
lundo	lundi	**sezono**	saison
mardo	mardi	**printempo**	printemps
merkredo	mercredi	**somero**	été
ĵaŭdo	jeudi	**aŭtuno**	automne
vendredo	vendredi	**vintro**	hiver
sabato	samedi	**dato**	date
dimanĉo	dimanche	**aĝo**	âge
monato	mois	**vivo**	vie
januaro	janvier	**morto**	mort
februaro	février	**dormo**	sommeil
marto	mars	**dormado**	sommeil prolongé

vekiĝo	réveil	lacigi	fatiguer
sonĝo	songe, rêve	naski	enfanter
febro	fièvre	naskiĝi	naître
doloro	douleur	kuraci	traiter une maladie
mezo	milieu	farti	se porter
metro	mètre	rigardi	regarder
polico	police	plori	pleurer
turo	tour	malvarmumi	s'enrhumer
ĉirkaŭmano	bracelet	kosti	coûter
lasta	dernier	kompari	comparer
trankvila	tranquille	oni	on
alta	haut	morgaŭ	demain
sana	sain	hieraŭ	hier
eterna	éternel	frue	de bonne heure
nova	neuf	foje	une fois, un jour
matura	mûr	jam	déjà
pura	pur, propre	interne	à l'intérieur, dedans
agrabla	agréable	ekstere	à l'extérieur, dehors
grava	grave, important	supre	en haut
fortika	robuste	ĉirkaŭ	autour de
doni	donner	almenaŭ	au moins, du moins
meti	mettre, poser	tre	très
trovi	trouver	je	préposition à sens indéterminé.

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Malsano, malsaneto, dormegi, malpuraĵo, malpureco, tagmezo, noktomezo, kapdoloroj, centjaro, Kristnasko, dormeti, policano, naskiĝo, unufoje, dufoje, kioma?

Former les mots suivants : Veau, une nouveauté, verdure, jeunesse, l'intérieur (d'un fruit, par exemple), poulet, pureté, vieillesse, enfance, enfantillage, l'extérieur, les environs (ce qui est autour), fraternité, vieillerie, virilité, santé, blancheur (chose blanche), surface (ce qui est en haut), gaîté, tranquillité.

VERSION

A. — Unu tago estas tricent sesdek kvinono de jaro. — Kioma horo estas nun? Estas la unua, — kvarono de la dua*, — duono de la tria, — tri kvaronoj de la kvara, — dudek minutoj post la kvara (aŭ : de la kvina). — La trankvileco de tiu ĉi vilaĝo en somero estas tre agrabla. — Knabino, kiun aĝon vi havas? Mi havas sep jarojn (aŭ : mi estas sepjara). — Kvardek ses kaj kvindek du faras (aŭ estas) naŭdek ok.

B. — Mia patrino ne fartas tre bone nun, ŝi havas febron jam de du semajnoj. — Kiun daton ni havas hodiaŭ? La kvinan de januaro. — Unu malgranda bovido kostas en tiu ĉi sezono sesdek frankojn. — Sepoble kvin estas (aŭ : faras) tridek kvin. — Nokte la policanoj en Parizo ĉiam iras duope. — Eiffelturo ** estas alta tricent metrojn (aŭ : je 300 metroj). — La ĉirkaŭaĵo de Parizo estas tre verda en printempo.

THÈME

A. — Un mois est le 12e d'une année, une semaine le quart d'un mois et un jour le 7e d'une semaine. — [Le] Vésuve** est haut de 1150 mètres. — Combien font 8 fois 17? Cela fait 136. — A * quelle heure vient votre beau--frère? A 5 3/4 h., aujourd'hui, 12 février. — La surface de cette pierre est blanche. — Mon frère a 2 francs, j'[en] ai le double.

B. — Nous venons à trois, mon ami, êtes-vous mécontent? Non, mon cher voisin, mais je n'ai qu'un demi-poulet, et c'est peu, si nous sommes (*futur* : estos) à quatre ce soir (= aujourd'hui soir). — Sa maladie n'est pas grave, mais il a souvent des maux de tête. — Quel âge a le poulain du voisin? Il a deux ans. — La vieillesse est triste. — Ce bracelet, madame, coûte 650 francs.

* L'heure s'indique comme en allemand en comptant le temps sur l'heure entamée, 1 h. 1/4 = 1/4 de la 2e heure, etc.

Le *à* devant l'heure se traduit par *je* : je kioma horo? je la dua.

** Les noms propres ne prennent pas l'article en Esperanto : Vesuvo

TEXTE SUIVI

La homa vivo kaj la sezonoj.

Oni povas kompari la homan vivon kun la kvar sezonoj de l'jaro. Se la agrabla printempo estas la aĝo de la gaja infaneco aŭ de la sana juneco, la bela kaj varma somero estas tiu de la vira fortikeco. En la trankvila aŭtuno ni vidas la tempon de matureco ankoraŭ forta, sed rapidege venas la maljuneco, vintro malgaja kaj malvarma de la vivo. Ni povas ankaŭ kompari la vivon kun la tago : la mateno estas la infaneco, la tagmezo la matureco kaj la vespero la maljuneco; baldaŭ venas la nokto, eterna dormado.

De la naskiĝo al la morto, de la unua tago al la lasta, ne marŝas, sed kuras, eĉ flugas la homa vivo, kiu estas nur mallonga, febra sonĝo.

QUESTIONNAIRE

Kun kio ni povas kompari la homan vivon?
Ĉu vi komparas la infanecon kun la somero?
Kiel estas la maljuneco?
Kio venas rapide?
Ĉu la homa vivo estas eterna?
Ĉu la vivo estas longa aŭ mallonga?
Ĉu vi povas diri al mi la tagojn de la semajno?
Kiuj estas la monatoj de l'jaro?
Ĉu vi fartas bone hodiaŭ?
Ĉu vi malvarmumas ofte en vintro?
Ĉu via filo havas febron?
Kiom faras kvinoble dudek?
Kiun aĝon vi havas?
Kiu estas la dato de via naskiĝo?

POÉSIE*

La Kapelo.

(*d'après Uhland.*)

Supre staras sur la monto
La silenta kapeleto,
En la valo, ĉe la fonto,
Ĝoje kantas paŝtisteto.

Sonorado, mortkantado,
Nun eksonis tra l'silento—
Haltis knabo en kantado
Kaj aŭskultas kun atento.

En la tombojn de l'monteto
El la valo ĉiu venos.
Ankaŭ vin, ho paŝtisteto,
Oni iam tien prenos.

TRADUKIS L. ZAMENHOF

La Chapelle.

En haut sur la montagne se dresse silencieuse la petite chapelle. Dans la vallée, près de la source, chante gaîment le petit pâtre.

Sonneries et chants de mort ont retenti dans le silence, — l'enfant s'est arrêté dans sa chanson et prête une oreille attentive.

Dans les tombeaux de la colline, chacun viendra de la vallée. Et toi aussi, ô petit pâtre, un jour on t'y portera.

* Même rythme que dans l'Espero, mais avec un vers de quatre pieds (8 syllabes) au lieu de cinq (tétramètre trochaïque).

QUATRIÈME LEÇON

Grammaire : Verbe : Temps simples (actifs). — Passif.
Vocabulaire : Suffixes : -aro, -ejo, -ero.
L'habitation. — Exercices. — Texte suivi. — En Sonĝo.

I. — *Grammaire.*

VERBE (temps simples).

§ 19. — Infin. présent en **-i** : ami, *aimer.*
Indic. présent en **-as** : mi amas, *j'aime, etc.*
— passé en **-is** : vi amis, *tu aimais, tu aimas, tu as aimé, vous aimiez, etc.**
— futur en **-os** : li (ŝi, ĝi) amos, *il, elle aimera, etc.*
Condit. prés. en **-us** : ni amus, *nous aimerions, etc.*
Impér.-subj. en **-u** : amu, *aime* ou *aimez,* ni amu, *aimons.*
Partic. actif prés. en **-anta** : amanta, *aimant.*
— — passé en **-inta** : aminta, *ayant aimé.*
— — futur en **-onta** : amonta, *devant aimer.*
— passif prés. en **-ata** : amata, *étant aimé.*
— — passé en **-ita** : amita, *ayant été aimé.*
— — futur en **-ota** : amota, *devant être aimé.*

PASSIF

§ 20. — Le passif se forme à l'aide du verbe **esti**, *être,* — seul auxiliaire en Esperanto, — auquel on joint le participe passif convenable : Mi estas amata, *je suis [étant] aimé, on m'aime.* — Mi estas amita, *je suis [ayant été] aimé, j'ai été aimé, on m'a aimé.* — La domo estas konstruata, *la maison est construite* (on la construit). — La domo estas konstruita, ni povas eklogi, *la maison est [ayant été] construite* (elle est construite, achevée), *nous pouvons emménager.*

* L'indicatif passé tient lieu en Esperanto de notre imparfait, du passé défini, du passé indéfini et très souvent du plus-que-parfait.

§ 21. — Le *par* ou *de* qui précède le complément du passif se traduit par de : La domo estas konstruata de mia frato, *la maison est* [*étant*] *construite par mon frère* (mon frère construit la maison).

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (de substantif en général).

-**aro**, réunion, collection : arbaro, *forêt*, *bois*.

-**ejo**, lieu affecté à : preĝi, *prier*, preĝejo, *église*.

-**ero**, élément, fragment : hajlo, *grêle*, hajlero, *grêlon*, greno, *blé*, grenero, *grain de blé*.

MOTS. — *L'habitation.*

domo	maison	**tablo**	table
kastelo	château	**seĝo**	chaise
muro	mur	**kanapo**	canapé
tegmento	toit	**benko**	banc
korto	cour	**lito**	lit
kelo	cave	**matraco**	matelas
etaĝo	étage	**lulilo**	berceau
balkono	balcon	**ŝranko**	armoire
ŝtupo	marche	**komodo**	commode (meuble)
ĉambro	chambre	**tirkesto**	tiroir
plafono	plafond	**kameno**	cheminée
planko	plancher	**fajro**	feu
pordo	porte	**tubo**	tuyau
fenestro	fenêtre	**spegulo**	miroir
seruro	serrure	**tualeto**	toilette
ŝlosilo	clef	**loko**	lieu
salono	salon	**mono**	argent (monnaie)
tapiŝo	tapis	**mastro**	maître de maison
kurteno	rideau	**strato**	rue
kuseno	coussin	**tero**	terre
meblo	meuble	**plezuro**	plaisir

vasta	vaste	**bruli**	brûler
larĝa	large	**manĝi**	manger
densa	dense	**lavi**	laver
proksima	proche	**bani**	baigner
riĉa	riche	**viziti**	visiter
oportuna	commode	**akcepti**	accepter, accueillir
necesa	nécessaire	**manki**	manquer
konsisti (el)	se composer (de)	**prunti**	prêter
konstrui	construire	**kies**	dont, de qui
detrui	détruire	**tie**	là, là-bas (où l'on est)
loĝi	habiter, loger	**tien**	là, là-bas (où l'on va)
kuŝi	être couché	**hejme**	à la maison
fermi	fermer	**el**	(hors) de
ŝlosi	fermer à clef	**inter**	entre, parmi
eniri	entrer	**apud**	auprès de
eliri	sortir	**pro**	pour, à cause de
supreniri	monter	**pri**	au sujet de
troviĝi	se trouver	**post**	après
stari	être debout	**ĉar**	car, parce que
kuiri	cuire	**do**	donc
hejti	chauffer	**nek... nek**	ni... ni

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : **Pordego, ŝtonego, spegulego, malsupreniri, brula, malfermi, seĝego, necesaĵo, manĝoĉambro, skriboĉambro, dormoĉambro, ĉambreto, kastelano, supro, oportuneco, kamentubo, teretaĝo, interetaĝo.**

Former les mots suivants : Appartement, cuisine, bain (le local), grain-de-sable, escalier, dortoir, pièce-de-monnaie, réfectoire, logement, la parenté (ensemble des parents), les W.-C. (lieu-nécessaire), denture, ossature, humanité (ensemble des hommes), étincelle (grain de feu), chevelure, grenier, cabinet-de-toilette.

VERSION

A. — La pordo de la kelo estis ŝlosita de la servistino, kaj la kato ne povis eliri el la kelo hieraŭ vespere. — La fraŭlino eliris je la oka el la dormoĉambro kun la knabino; ili supreniris kaj trovis en la manĝoĉambro la familian patrinon gaje parolantan kun ŝia edzo. — Kies estas tiu dometo? Estas nia. — Mia bofrato havos en sia grandega salono multajn spegulegojn (aŭ:multe da spegulegoj).

B. — La frateto estis banota de sia granda fratino en la banejo, sed ĉar la vetero estas tre varma hodiaŭ, li estos banata de ŝi sur la larĝa balkono, apud la dormoĉambro. — La ĉirkaŭaĵo de nia urbo estas tre amata de ni; ni ofte vizitas tie amikojn, kiuj loĝas en gaja dometo, apud granda arbaro, ne malproksime de grandegaj ŝtonegoj; ni tien iros la postmorgaŭan tagon. — Donu al mi, sinjoro, nur unu monereton!

THÈME

A. — On voit à Paris sur les toits des maisons beaucoup de tuyaux de cheminée. — Le bureau de mon mari était entre le salon et la salle à manger, près de l'escalier. — L'oiseau a mangé quatre ou cinq grains de blé, que j'avais sur la main. — Le vieux mobilier de la salle à manger avait été donné à la vieille servante par ses maîtres. — Le mobilier de votre chambre se composera d'un lit, d'une commode et de trois chaises.

B. — Ce matin (= aujourd'hui matin), mes enfants, vous avez été lavés par la jeune servante trop rapidement: sortez du salon et lavez très bien, dans le cabinet de toilette, vos mains et votre visage, qui ne sont pas propres. Oui, tante, mais donne-nous la clef de la chambre à coucher, dont [la] porte est fermée. — Si le temps était (= serait) beau cet été, la vieille église serait visitée par beaucoup de citadins; mais le temps n'est pas beau. — Les enfants sont aimés de leurs parents.

TEXTE SUIVI

La ava kampodomo.

La domo de niaj geavoj sur la kamparo estas nek kastelo nek dometo, sed oportuna domo multetaĝa. Ĝi tre bone estas dividita. Sur la teretaĝo ni trovas la salonon, la salo-neton de nia avino kaj la manĝoĉambron. Oni supreniras per larĝa ŝtuparo al la supraj etaĝoj. Sur la unua etaĝo troviĝas ne nur tri dormoĉambroj kun tualetejoj sed ankaŭ la skriboĉambro de mia avo, en kies mezo staras granda skribotablo kun verda tapiŝo; maldekstre, inter la du fenestroj, la biblioteko havas sian tre oportunan lokon. Tiu etaĝo estas ĉirkaŭita per longa balkono. La dua etaĝo konsistas nur el dormoĉambroj por amikoj kun beleta meblaro. Sub la tegmento estas kvar ĉambretoj por la servistaro, apud la grenejo. Malsupre, proksime de la keloj, troviĝas vasta kuirejo. Ĉirkaŭ sia kampodomo nia avo havas grandan ĝardenon, kie mankas nek belaj floroj, nek densa arbareto, tre agrabla dum la somero.

QUESTIONNAIRE

Kiel estas la domo de viaj geavoj?
Ĉu ĝi estas bone dividita?
Kie estas la salono?
Sur kiu etaĝo troviĝas la ĉambroj por amikoj?
Parolu pri la meblaro de la skriboĉambro de la avo!
Kiajn ĉambrojn vi trovas sub la tegmento?
Ĉu la domo havas balkonon?
Kie troviĝas la kuirejo?
Kiel estas la ĝardeno?
Ĉu vi amas la kamparon?
Ĉu vi iros sur la kamparon morgaŭ?
Parolu pri via urba domo!

POÉSIE *

En Songô
(*d'après Heine.*)

En songô princinon mi vidis
Kun vangoj malsekaj de ploro —
Sub arbo, sub verda ni sidis
Tenante nin koro ĉe koro.

« De l'patro de l'via la krono
Por mi ĝi ne estas havinda!
For, for lia sceptro kaj trono —
Vin mem mi deziras, aminda! »

— « Ne eble! » ŝi al mi rediras :
« En tombo mi estas tenata,
Mi nur en la nokto eliras
Al vi mia sole amata! »

TRADUKIS L. ZAMENHOF

En Songe.

En songe, j'ai vu une princesse aux joues mouillées de larmes. — Sous un arbre, un arbre vert, nous étions assis, nous tenant cœur à cœur.

« De votre père je ne souhaite pas pour moi la couronne : Loin de moi son sceptre, loin de moi son trône. — C'est vous que je désire, ô bien aimée! »

« Impossible! » me répond-elle; « dans la tombe je suis retenue, je n'en sors qu'à la nuit, pour vous mon seul aimé! »

* Vers composés de trois pieds (9 syllabes), dont chacun est formé d'une syllabe accentuée entre deux syllabes non accentuées (amphibraque). — Aux vers 7 et 12 on pourrait placer l'accent sur la première syllabe de lia et de mia, au lieu de le mettre sur for et vi (anapeste remplaçant l'amphibraque).

CINQUIÈME LEÇON

Grammaire : Prépositions.
Vocabulaire : Suffixes : -estro, -isto, -ilo.
Les ustensiles de ménage. — Exercices. — **Lettre.** — **Hamlet.**

I. — Grammaire.

PRÉPOSITIONS

§ 22. — Les principales prépositions sont : **al**, *à*, *vers*, **en**, *en*, *dans*, **el**, (*hors*) *de*, **ekster**, *en dehors de*, **super**, *au-dessus de*, **sur**, *sur*, **sub**, *sous*, **antaŭ**, *avant*, *devant*, **post**, *après*, *derrière*, **apud**, *auprès de*, **ĉe**, *à*, *chez*, **inter**, *entre*, **ĉirkaŭ**, *autour de*, **kontraŭ**, *contre*, **ĝis**, *jusqu'à*, **tra**, *à travers*, **trans**, *au delà de*, **anstataŭ**, *au lieu de*, **kun**, *avec*, **sen**, *sans*, **per**, *par*, *au moyen de*, **pri**, *au sujet de*, **por**, *pour* (idée de but), **pro**, *pour* (idée de cause), **de**, *de*, **da**, *de* (après un nom de mesure), **laŭ**, *selon*, **malgraŭ**, *malgré*, **dum**, *pendant*, **preter**, *outre*, **krom**, *hormis*, *hors*, **po**, *à raison de* (distributif, qui s'emploie en corrélation avec le pronom distributif : **ĉiu**, *chaque*, *chacun*).

§ 23. — Les prépositions sont, en règle générale, suivies du nominatif : Mi diras al mia patro.

§ 24. — Cependant pour marquer **le mouvement vers, quand la préposition n'y suffit pas** *, on met à **l'accusatif** le complément de la préposition : la birdo flugas en la ĉambron (*y entrant*) ! ĝi flugas nun en la ĉambro (*y étant*).

§ 25. — Le choix de la préposition convenable est parfois difficile. Quand aucune ne rend exactement l'idée, on se sert de la préposition générale je : La vazo estas plena je sablo, *le vase est plein de sable.*

* **Al** et **ĝis** y suffisant seront donc *toujours* suivies du nominatif.

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (de substantif en général).

-estro, chef : ŝipo, *vaisseau*, ŝipestro, *capitaine de vaisseau.*

-isto, profession : boto, *botte*, botisto, *bottier*, kuracisto, *médecin.*

-ilo, instrument, outil : kudri, *coudre*, kudrilo, *aiguille.*

MOTS. — *Les ustensiles de ménage.*

objekto	objet	**vazo**	vase
afero	chose, affaire	**kuvo**	baignoire, cuve
forno	four, fourneau	**sitelo**	seau
poto	pot	**kesto**	caisse
kaldrono	chaudron	**skatolo**	boîte
kaserolo	casserole	**sako**	sac
kruĉo	cruche	**lampo**	lampe
pleto	plateau	**lanterno**	lanterne
plado	plat	**kandelo**	chandelle
supujo	soupière	**horloĝo**	horloge, montre
telero	assiette	**martelo**	marteau
forko	fourchette	**najlo**	clou
kulero	cuiller	**pinglo**	épingle
botelo	bouteille	**ŝraŭbo**	vis
karafo	carafe	**ligno**	bois (matière)
korko	bouchon	**karbo**	charbon
glaso	verre (à boire)	**gaso**	gaz
kaliko	coupe	**alumeto**	allumette
taso	tasse	**utila**	utile
barelo	tonneau, baril	**akra**	tranchant

plata	plat	**preni**	prendre
plena	plein	**lasi**	laisser
kapabla	capable	**teni**	tenir
lerta	habile, adroit	**kovri**	couvrir
estimata	estimé	**porti**	porter
tuta	entier, total	**komenci**	commencer
voli	vouloir	**fini**	finir
balai	balayer	**difekti**	détériorer, gâter
ŝoveli	enlever à la pelle	**ekbruligi**	allumer
tranĉi	couper	**estingi**	éteindre
tondi	couper avec des ciseaux	**bezoni**	avoir besoin de
haki	couper à la hache	**peti**	demander, prier
segi	scier	**deziri**	désirer
falĉi	faucher	**respekti**	respecter
kudri	coudre	**saluti**	saluer
gladi	repasser	**ne... plu**	ne... plus
pezi	peser (neutre)	**precipe**	surtout
pentri	peindre	**sufiĉe**	assez
skulpti	sculpter	**cetere**	du reste
desegni	dessiner	**subite**	tout à coup
gliti	glisser	**nu!**	eh bien!
tiri	tirer	**ve!**	hélas!

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : skribilaro, lavvazo, korktirilo, desegnaĵo, florpoto, antaŭĉambro, mallerta, antaŭe, utileco, malutila, lignejo, forkego, karbero, skatoleto, botelego, anstataŭi, lerteco, poste, kandelego, pentraĵo, difektaĵo, manĝilaro, plenaĝa, balaaĵo.

Former les mots suivants : faulx, couturière, cuisinière, chef-de-cuisine, couteau, balai, tenailles (pour prendre), manche (pour tenir), scribe, horloger, aile (pour voler), ciseaux, scie, jardinier, femme-de-chambre, maire (d'une ville), fer (à repasser), gouverneur (d'une province), patins, pelle. hache, jouet.

VERSION

A. — La manĝilaro konsistas el la kulero, la forko, la tranĉilo, la glaso kaj la diversaĵ teleroj : suptelero, plataj teleroj, teleretoj. — La kuiristino portis en la kuirejon sitelon plenan je karbo ; poste ŝi balais per balailo kaj ŝovelis per ŝovelileto la karberojn kovrantajn la plankon en la antaŭĉambro. — La pingloj kaj kudriloj estis metitaj de la kudristino en skatoleton, kiu kuŝas sur la tablo.

B. — Mi iros la proksiman ĵaŭdon kun mia amiko, la skulptisto, sur la kamparon, ĉe lian fraton, kiu estas pentristo; kaj ni loĝos ĉe tiu ĉi unu tutan semajnon. — Kie vi trovis la desegnaĵojn de mia filino, kaj kien vi metis ilin? Mi trovis, sinjorino, la desegnaĵojn sub la kanapo en la salono, kaj mi metis ilin en la tirkeston de la skribotablo de fraŭlino Sofio.

THÈME

A. — Voulez-vous me dire, monsieur, sur quelle table on mettra la lampe? On la laissera sur la table où elle est maintenant, près du pot à fleurs. — Le chien jouait hier dans le jardin avec les enfants, tout à coup il courut au delà de la rue dans la maison du maire et maintenant il ne veut plus venir chez nous. Eh bien! mon ami, laissez-le là-bas. — Trois sacs de charbon coûtent cet hiver neuf ou dix francs.

B. — Le cuisinier posa sur le fourneau de la cuisine un joli plateau de bois et celui-ci a été tout détérioré par les étincelles. — Entrons, si vous voulez, dans mon salon; là, messieurs, devant les tableaux de bons peintres, vous parlerez avec plaisir (adv.) de l'agrément ou même de l'utilité d'un beau dessin ou d'une belle sculpture. — Il n'ira pas chez le dentiste aujourd'hui à cause de la maladie de sa mère. — Mettez le tire-bouchon, les clous et les tenailles dans cette caisse.

LETERO

Liono, la 16an de junio 1901.

Estimata sinjoro,

Mia bofrato skribas al mi, ke vi havas bonegan serviston, kiun vi ne bezonas dum la somero. Ĉar miaflanke mi tre bezonas nun viron por anstataŭi mian kuiriston, kiu hieraŭ per hakilo aŭ tro akra segilo tranĉis al si unu fingron, mi estus tre feliĉa, se vi volus prunti al mi vian serviston, por ke li venu kun ni en nian kampodomon dum la monato Julio. Tie li devos porti matene frue unu sakon da karbo en la kuirejon aŭ segi kaj haki la necesan lignon; poste li balaos la korton antaŭ la domo kaj ŝovelos la malpuraĵojn kaj balaaĵojn. Post la tagmezo li lavos la grandajn kaldronojn kaj kaserolojn, dum la ĉambristino lavas la pladojn, telerojn, glasojn, forkojn, kulerojn kaj tranĉilojn. Vespere li ekbruligos la lampojn kaj kandelojn en la ĉambraro kaj la lanternon sur la korto, kaj estingos ilin nokte je la dekunua. Li devas esti kapabla najli rapide grandan keston aŭ ŝraŭbi kovrilon de skatoleto, ne difektante ĝin. Mi deziras, ke li estu fortika kaj precipe tre lerta.

Mi esperas, estimata sinjoro, ke vi havos la afablecon skribi al mi tre baldaŭ pri tiu afero kaj mi petas vin, akcepti mian respektplenan saluton.

Ludoviko N.

QUESTIONNAIRE

Kiun bezonas Sro L. N.?
Kiel tranĉis sian fingron la kuiristo de Sro N.?
Kion devas fari la servisto dum la mateno?
Kaj post la tagmezo?
Kion lavas la ĉambristino?
Kiu ekbruligas la lampojn?
Je kioma horo oni estingas la lanternon sur la korto?

POÉSIE

Hamleto.

REGIDO DE DANUJO (*tragedio de Shakespeare*) *.

AKTO I, SCENO II

HAMLETO

Ho, kial[1] ne fandiĝas[2] homa korpo
Ne disflugiĝas[3] kiel polv'[4] en vento.
Sin mem mortigi[5] kial malpermesis[6]
La Plejpotenca[7]! Dio[8] mia granda!
Ho, kiel bestaj[9] kaj abomenindaj[10]
Aperas[11] ĉiuj[12] agoj[13] de la mondo.
Fi[14], fi! ĝardeno plena de venenaj[15]
Malbelaj herboj[16], ĉie[17] senescepte[18].
Apenaŭ[19] pasis[20] du monatoj! Ne!
Nur ses semajnoj! Tia[21] granda homo!
Se lin kompari kun la nuna reĝo[22],
Li estis Apolono ĉe Satiro!

1. Pourquoi. — 2. Se fondre. — 3. S'envoler çà et là. — 4. Poussière — 5. Tuer. — 6. Défendre. — 7. Tout-puissant, — 8. Dieu. — 9. Bête, sot. — 10. Abominable. — 11. Apparaître. — 12. Tous les. — 13. Actes. — 14. Pouah! — 15. Vénéneux. — 16. Herbe. — 17. Partout. — 18. Sans exception. — 19. A peine. — 20. Passer. — 21. Tel, un si. — 22. Roi.

* Hamlet, prince de Danemark (*tragédie de Shakespeare*). Cette tragédie est écrite presque entièrement en vers de cinq pieds non rimés (10 à 11 syllabes), dont chacun est formé d'une syllabe non accentuée, suivie d'une syllabe accentuée (pentamètre iambique).

SIXIÈME LEÇON

Grammaire : Comparatif et superlatif.
Vocabulaire : Suffixes : **-ingo, -ujo, -ulo.**
La nourriture. — Exercices. — **Lettre.** — **Hamlet.**

I. — Grammaire.

COMPARATIF ET SUPERLATIF

§ 26. — Le comparatif de l'adjectif **ou de l'adverbe** se forme à l'aide des mots suivants :

pli... ol, *plus... que* ; — **malpli... ol** *moins... que* ; — **tiel... kiel**, *aussi... que* (*comme*) :

Mia	frato	estas [kuras]	pli	granda	[rapide]	ol	mi.
—	—	—	malpli	—	—	ol	—
—	—	—	tiel	—	—	kiel	—

Remarque. — *Si... que* se rend par : **tiel... ke** : Mia frato kuras tiel rapide, ke li baldaŭ estos tie ĉi.

§ 27. — Le superlatif relatif se forme à l'aide des mots suivants :

(la) plej... el, *le plus... de**.

Paŭlo estas la plej granda el miaj fratoj; li kuras plej rapide el ni

Remarque. — S'il n'y avait que deux frères on mettrait le comparatif.

§ 28. — Le superlatif absolu se forme à l'aide du mot : **tre.**

Paŭlo estas tre granda, li kuras tre rapide.

§ 29. — La locution : *le plus... possible*, se rend par : **kiel eble plej** : kiel eble plej rapide, *le plus rapidement possible* ; kiel eble plej baldaŭ, *le plus tôt possible.*

*On traduit de même *de* après unu etc. par *el* : unu el miaj fratoj, *un de mes frères.*

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (de substantif, en général).

-ingo, objet dans lequel s'introduit quelque chose: plumo, *plume*, plumingo, *porte-plume*.

-ujo, qui contient, qui porte: supo, *soupe*, supujo, *soupière*, pomo, *pomme*, pomujo, *pommier*.

-ulo, l'être caractérisé par : junulo, *jeune homme*.

MOTS. — *La Nourriture.*

pano	pain	**ezoko**	brochet
bulko	petit pain	**legomo**	légume
tritiko	froment	**asparago**	asperge
faruno	farine	**brasiko**	chou
pasto	pâte	**salato**	salade
supo	soupe	**lento**	lentille
ovo	œuf	**bulbo**	oignon, bulbe
ŝafo	mouton	**ajlo**	ail
kapro	chèvre (espèce)	**fungo**	champignon
porko	porc	**frukto**	fruit
ŝinko	jambon	**citrono**	citron
lardo	lard	**piro**	poire
ansero	oie	**ĉerizo**	cerise
anaso	canard	**frago**	fraise
meleagro	dindon	**frambo**	framboise
kuniklo	lapin	**daktilo**	datte
leporo	lièvre	**nukso**	noix (en général)
fiŝo	poisson	**juglando**	noix (du noyer)
haringo	hareng	**avelo**	noisette
salmo	saumon	**kuko**	gâteau
sardelo	sardine	**peco**	morceau

bombono	bonbon	**freŝa**	**frais**
sukero	sucre	**ranca**	rance
mielo	miel	**dolĉa**	doux
salo	sel	**sata**	rassasié
pipro	poivre	**avara**	avare
oleo	huile	**franca**	français
vinagro	vinaigre	**mordi**	mordre
mustardo	moutarde	**sorbi**	humer, absorber
lakto	lait	**soifi**	avoir soif
butero	beurre	**trinki**	boire
fromaĝo	fromage	**drinki**	boire (avec excès)
kafo	café	**fumi**	fumer
teo	thé	**baki**	cuire (au four)
ĉokolado	chocolat	**boli**	bouillir
akvo	eau	**friti**	frire
vino	vin	**rosti**	rôtir
biero	bière	**ĉasi**	chasser
brando	eau-de-vie	**ŝteli**	voler, dérober
cigaro	cigare	**perdi**	perdre
cigaredo	cigarette	**diferenci**	différer, être autre
pipo	pipe	**tamen**	cependant

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Nutraĵo, salero, malfreŝa, bovaĵo, sukeraĵo, sukeraĵejo, sukeraĵisto, matenmanĝo, tagmanĝo, vespermanĝo, ŝafidaĵo, malsata, malsato, terpomo, ĉasaĵo, drinkejo, ovaĵo, trinketi, bierejo, panisto, ŝtelisto, fritaĵo, manĝaĵo, manĝeto.

Former les mots suivants : Chandelier, étui-à-cigares, fume-cigares, un vieillard, boîte-à-thé, dé (pour mettre au doigt), un malheureux, sucrier, une beauté, étrier (pour enfiler le pied), un avare, un riche, un pauvre, porte-monnaie, France (qui contient des Français), patrie, poivrière, bonbonnière.

VERSION

A. — La servistino diras, ke la supujo estas sur la tablo, ni do eniru, junulinoj kaj junuloj, en la manĝoĉambron, ni manĝu kaj trinku laŭ nia apetito. — Mia tranĉilo estus, mi kredas, pli akra ol (la) via, se ĝi estus tiel nova kiel (la) via. — Tiu ĉi botelo da vino estas trinkita tiel rapide, ke mi ne povis kredi, ke ĝi estis trinkita nur de unu homo. — La filo de la meblisto havas la plej belan el la cigaringoj de la junuloj de sia vilaĝo.

B. — La fingringo, kiu estis perdita, estas trovita de la maljunulino pli rapide, ol ŝi esperis. — Ni havos hodiaŭ ĉe l' vespermanĝo legoman supon, ezokon, bovaĵon kun brasiko kaj terpomoj, pomojn kaj pirojn. — En la salaton oni metas vinagron, oleon, mustardon, salon kaj pipron. — La pomoj kreskas sur la pomujo kaj la piroj sur la pirujo. — Oni trovas fragojn kaj eĉ frambojn en la arbaroj de nia bela provinco.

THÈME

A. — Fumez-vous, jeune homme, après votre déjeuner? Non, monsieur, non pas après le déjeuner, mais je fume souvent deux ou trois cigarettes très faibles après le dîner, tandis que je bois une tasse de café le plus fort possible. — Le porte-monnaie de l'avare avait été volé hier par un très habile voleur. — Ce couteau n'est pas assez tranchant, je ne puis couper la viande aujourd'hui. — On fait le meilleur pain avec la farine de froment.

B. — La pelle du vieillard avait été trouvée dans la cave près des bouteilles de notre meilleur vin; on peut donc croire que [c'est] par lui [que] les bouteilles les plus rapprochées de la porte ont été volées. — Le veau (la viande-de-veau) est plus blanc que le bœuf ou le mouton : c'est une des viandes les plus blanches, car elle est aussi blanche que du poulet ou de la dinde. — Le malheureux mit le pain et les fruits dans sa panetière.

LETERO

Tre amata patrino,

Jam de longe mi devis skribi al vi, sed la tagoj ĉiam estas mallongaj en tiu ĉi granda urbo Parizo, kaj la tempo mankas ofte por la multaj aferoj. Vi volus, ke mi diru letere al vi, kiel mi tie nutras min, bone aŭ malbone, sufiĉe aŭ malsufiĉe ? Estu kontenta ! mi manĝas kiel eble plej bone : ĉe la matenmanĝo mi trinkas unu tason da ĉokolado aŭ da lakto kun kafo, kaj mi manĝas du bulkojn kun butero, ĉe la tagmanĝo la servistino donas al mi fiŝon aŭ ovaĵon kun ŝinko kaj viandon kun legomoj ; poste ni havas la fruktojn plej belajn aŭ kukojn bonegajn, ĉar mi tre amas ilin. La vespermanĝo diferencas de la tagmanĝo nur per tio, ke mi havas plie varmegan supon. Post miaj manĝoj, — en kiuj ne mankas vino aŭ biero, sed malfeliĉe bona akvo, — mi trinkas kafon en la kafejo plej proksima. Vi do vidas, patrineto mia, ke via filo sin nutras tre sufiĉe ; kaj, nun, vi dormos, mi esperas, pli trankvile.

Kun multaj kisoj mi restas ĉiam, patrineto, la via filo, kiu vin amas kiel eble plej kore.

Paŭlo N.

En Parizo, la 26an de jan. 1902.

QUESTIONNAIRE

Kie loĝas sinjoro Paŭlo ?
Ĉu li havas multajn aferojn ?
Pri kio li skribas al sia patrino ?
Kion li manĝas ĉe la matenmanĝo ? — ĉe l'tagmanĝo ?
Ĉu li trinkas akvon ?
Kie li trinkas kafon ?
Ĉu li fumas ?

POÉSIE

Hamleto.

REĜIDO DE DANUJO (*tragedio de Shakespeare*).

AKTO I, SCENO II

Kaj tiel amis li patrinon mian,
Ke al la vento eĉ li ne permesis [1]
Vizaĝon ŝian tuŝi [2]! Ho, ĉielo [3]!
Ho tero! Ĉu forgesi [4] estas eble [5]?
Kaj ŝi ja [6] lin pasie [7] tiel amis!
Kaj tamen nun post kelke da [8] semajnoj...
Pri tio mi ne volas eĉ ekpensi [9]!
Malforto! via nom' [10] estas virino!*
Monato! Ŝi ankoraŭ ne eluzis [11]
La ŝuojn, kiujn portis ŝi, irante
Funebre [12] post la ĉerk' [13] de mia patro,
Verŝante [14] larmojn [15] kvazaŭ [16] per riveroj [17].

1. Permettre. — 2. Effleurer. — 3. Ciel. — 4. Oublier. — 5. Possible. — 6. Certes. — 7. — Passionnément. — 8. Quelques. — 9. Commencer à penser. — 10. Nom. — 11. User. — 12. D'une façon funèbre. — 13. Cercueil. — 14. Verser. — 15. Larme. — 16. Comme. — 17. Rivière.

* Vers irrégulier.

SEPTIÈME LEÇON

Grammaire : Adjectifs et pronoms déterminatifs.
Vocabulaire : Suffixes : -adi, -igi, -iĝi.
Les vêtements, la toilette. — Exercices. — Lettre. — Hamlet

I. — Grammaire.

§ 30. — *Tableau des déterminatifs.*

	Individualité (u)	Pronom neutre (o)	Qualité (a)	Possession (es)
Indéfinis	**iu** *quelqu'un*	**io** *quelque chose*	**ia** *quelque, un certain*	**ies** *de quelqu'un à quelqu'un*
Interrogatifs et relatifs	**kiu*** *qui, lequel*	**kio** *quoi*	**kia** *quel*	**kies** *de qui, à qui*
Démonstratifs	**tiu, tiu ĉi** *ce, celui-là, celui-ci*	**tio** *cela*	**tia** *tel*	**ties** *d'un tel, à un tel*
Distributifs et collectifs	**ĉiu** *chaque, chacun, tout*	**ĉio** *tout*	**ĉia** *chaque*	**ĉies** *de chacun, à chacun*
Négatifs	**neniu** *ne... personne*	**nenio** *ne... rien*	**nenia** *ne... nul.*	**nenies** *ne... de personne*

§ 31. *Autres pronoms* : **unu**, *un*, **alia**, *autre*, **cetera**, *autre*, *le reste*, **kelka** ou **kelke da**, *quelque*, **multa** ou **multe da**, *beaucoup de*, **malmulta** ou **malmulte da**, *peu de*, **tuta**, *tout entier*, **kiu... ajn**, *qui... que ce soit*, etc.

* Les pronoms relatifs ainsi que les conjonctions de subordination (§ 34) sont toujours précédés d'une ponctuation. La règle est, en Esperanto, de *séparer chaque proposition par un signe de ponctuation.*

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (communs, ou de verbe surtout).

-adi (o), action, durée dans l'action : tranĉadi, *taillader*, pafo, *coup de fusil*, pafado, *fusillade*.

-igi, faire, rendre : sidi, *être assis*, sidigi, *asseoir*, fianĉigi, *fiancer*.

-iĝi*, se faire, devenir : sidiĝi, *s'asseoir* (devenir assis), fianĉiĝi, *se fiancer* (devenir fiancé).

MOTS. — *Les vêtements, la toilette.*

Vesto	vêtement	**poŝo**	poche
veŝto	gilet	**butono**	bouton
jako	veste	**broso**	brosse
pantalono	pantalon	**sapo**	savon
gamaŝo	guêtre	**spongo**	éponge
robo	robe	**juvelo**	bijou
jupo	jupe	**broĉo**	broche
mantelo	manteau	**ringo**	anneau
surtuto	pardessus	**ĉeno**	chaîne
ŝtrumpo	bas	**ĉifono**	chiffon
ŝuo	soulier	**fadeno**	fil
kravato	cravate	**rubando**	ruban
ĉemizo	chemise	**galono**	galon
maniko	manche	**punto**	dentelle
manumo	manchette	**kotono**	coton
kolumo	col	**lano**	laine
ŝtofo	étoffe	**silko**	soie
tolo	toile	**veluro**	velours
tuko	un linge, mouchoir	**arĝento**	argent
ganto	gant	**oro**	or
kufo	bonnet	**bastono**	bâton
ĉapelo	chapeau	**ombrelo**	parapluie, ombrelle

* Sert très souvent à traduire notre verbe pronominal.

magazeno	magasin	**sindona**	dévoué
butiko	boutique	**aĉeti**	acheter
bazaro	marché, bazar	**pagi**	payer
lukso	luxe	**levi**	lever, soulever
truo	trou	**butonumi**	boutonner
speco	espèce	**kombi**	peigner
elefanto	éléphant	**ornami**	orner
brava	brave	**konsumi**	consumer, user
simila	semblable	**uzi**	employer, user de
preta	prêt	**interesi**	intéresser
dika	gros	**scii**	savoir
ĝentila	poli, courtois	**intenci**	se proposer de
ĉarma	charmant	**preferi**	préférer
delikata	délicat, fin	**malgraŭ**	malgré
eleganta	élégant	**preskaŭ**	presque
simpla	simple	**aparte**	à part, séparément
falsa	faux, falsifié	**k. t. p.**	etc.
ebla	possible	**kaj tiel plu**	
aminda	aimable	**jen estas**	voici

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : juvelisto, ĉenero, simpleco, ĉifonisto, ĉifonujo, eble, lanaĵo, kombilo, lavejo, levilo, amindeco, ĝentilaĵo, kunigi, ĉiutaga, edziĝo, edziniĝi, antaŭtuko, falsaĵo, poŝhorloĝo, butontruo, junularo, piedvesto, buŝtuko, ŝtrumpeto, tolaĵo, lambastono.

Former les mots suivants : nettoyer (rendre pur), audition, se coucher, enrichir, s'enrichir, discours, agrandir (rendre *plus* grand), améliorer, s'améliorer, contenter, s'éveiller, rajeunir (rendre jeune, devenir jeune, rendre *plus* jeune, devenir *plus* jeune), vieillir (rendre vieux, devenir *plus* vieux), contraindre (faire qu'on doive), glissade, devenir (se faire), grossir (devenir gros), maigrir (contraire de grossir), marcher-longtemps.

VERSION

A. — Vestu vin rapide kaj ne prenu tiun malbelan sed tiun ĉi novan ĉapelon! — Kiu el vi, junulinoj, iras kun mi en la magazenon de novaĵoj? Ni ĉiuj irus volonte kun vi, sinjorino, se ni estus vestitaj, sed ĉar neniu el ni intencis eliri hodiaŭ, ni tute ne estas pretaj. — Mia patro devigas min purigi ĉiumatene miajn malpurajn ŝuojn. — Ni pagos ĉiun el tiuj silkaj kravatoj aparte. — Kiajn naztukojn vi volas aĉeti? Mi ilin prenos tiajn, kiaj ili estas.

B. — La fraŭlino, kies belegajn orajn juvelojn ni admiris, edziniĝos baldaŭ. — Kies estas tiu ĉi cigarujo? Nenies, almenaŭ nenies, mi kredas, en la kafejo. — Kion vi volas diri al mi? Nenion. — La junularo en tiu ĉi vilaĝo konsistas el kelkaj junuloj kaj multaj junulinoj. — Prenu la sapon el la sapujo kaj lavu vian vizaĝon kaj viajn manojn. — Tiu ĉi silka robo estas pli eleganta ol tiu lana, sed vi estas ĉarma en kia ajn vesto.

THÈME

A. — A qui est ce tablier bleu? Il est peut-être à la pauvresse que nous vîmes hier près de la porte de notre jardin. — Ces enfants deviendront ce que vous les ferez. — Ce gilet de laine est devenu trop petit parce que j'ai beaucoup grossi. — Ce jeune homme sait tout, du moins il le croit. — En (= par) quoi cela intéressait-il un homme tel que votre père? — Voici quelques belles montres, laquelle voulez-vous, celle-ci ou celle-là?

B. — A qui sont les rubans rouges qui sont dans le chiffonnier? A personne, ou, si vous voulez, à tout le monde. — Ce vieillard achèterait des vêtements neufs, s'il était (= serait) moins avare. — Ces jeunes femmes préféraient de simples étoffes de laine à (= pli ol) des étoffes riches de soie ou de velours; elles n'avaient pas de bijoux ou seulement une jolie broche d'argent. — Où avez-vous mis votre montre d'or? Dans la poche de mon gilet noir

LETERO

Tre kara kuzino,

Hieraŭ mi iris kun mia avino en la magazenon de novaĵoj « Bon Marché (Al la Malkareco) ». Kia vastega bazaro! Kiaj ĉarmaj objektoj en ĉiu angulo! Ion pli belan mi neniam vidis. Jen estas la silkaj jupoj, jen la veluraj manteloj, pli malproksime kuŝas delikataj puntoj aŭ diverskoloraj ŝtofoj, rubandoj, tukoj kaj kravatoj. Sur la unua etaĝo ni trovas la tolaĵon : ĉemizojn, kolumojn, manumojn k. t. p. La ĉapelaro estas lokita pli alte kun la luksaj piedvestoj, la falsa juvelaro kaj la blankaj elefantostaĵoj. En la keletaĝo troviĝas ne bareloj da vino, sed kuirejaj fornoj, domaj iloj ĉiuspecaj kaj ludiloj por infanoj. Vi trovas ĉion, nenio mankas en tiuj oportunaj parizaj magazenoj. Malgraŭ tio mi preferas ankoraŭ la malgrandajn butikojn de nia provinca urbeto kaj mi esperas, ke mi baldaŭ havos la plezuron, ilin viziti en via aminda kaj agrabla societo. Fartu bone! Amikaĵojn mi sendas al viaj gefratoj kaj al vi, karulino, multajn kisojn.

Via tutkore sindona kuzino.

Sofio N.

En Parizo, la unuan de marto 1902.

QUESTIONNAIRE

Kien iris fraŭlino N. hieraŭ?
Kun kiu ŝi iris?
Kion oni vendas en « La Bela Ĝardenistino »?
Kie estas la tolaĵo?
Kie la ĉapeloj? la ludiloj?
Kiu estas la koloro de l'elefantosto?
Ĉu vi pli amas « Le Louvre » aŭ « Le Printemps »?
Ĉu vi eble preferas pli malgrandajn magazenojn?

POÉSIE

Hamleto

REĜIDO DE DANUJO (*tragedio de Shakespeare*).

AKTO I, SCENO II

Ho Dio mia! Besto senprudenta [1]
Malĝojus [2] ja pli longe! Nun edzino
De mia onklo, frat' de mia patro,
Sed ne simila pli al mia patro,
Ol mi al Herkuleso! Nur monato!
La signoj [3] de mensogaj [4] ŝiaj larmoj
Ankoraŭ de l' vizaĝ' ne malaperis [5], —
Ŝi estas jam edzino de alia!
Ho, malbenita [6] rapideco flugi
En kriman [7] liton, liton de adulto [8]!
Ne bonon ĝi alportos [9]! Tamen krevu [10]
Kor' mia, sed silentu [11] mia buŝo!

TRADUKIS L. ZAMENHOF.

1. Sans raison. — 2. S'affliger. — 3. Signe. — 4. Mensonger. — 5. Disparaître. — 6. Maudit. — 7. Criminel. — 8. Adultère. — 9. Apporter. — 10. Éclater, crever. — 11. Se taire, rester silencieux.

HUITIÈME LEÇON

Grammaire : Adverbes et adverbes-conjonctifs.
Vocabulaire : Suffixes : **-ema**, **-ebla**, **-inda**.
Le travail, l'étude. — Exercices. — Lettre. — Hamlet.

I. — Grammaire.

§ 32. — *Tableau des principaux adverbes-conjonctifs.*

	Lieu (e)	Temps (am)	Manière (el)	Cause (al)	Quantité (om)
Indéfinis	**ie** *quelque part*	**iam** *un jour*	**iel** *d'une façon quelconque*	**ial** *pour une raison quelconque*	**iom** *quelque peu*
Inter. et relat.	**kie** *où*	**kiam** *quand*	**kiel** *comment*	**kial** *pourquoi*	**kiom** *combien*
Démonst.	**tie** *là*	**tiam** *alors*	**tiel** *ainsi*	**tial** *c'est pourquoi, parce*	**tiom** *autant*
Distribut. et coll.	**ĉie** *partout*	**ĉiam** *toujours*	**ĉiel** *de toutes façons*	**ĉial** *pour toutes raisons*	**ĉiom** *le tout*
Négatifs.	**nenie** *ne...nulle part*	**neniam** *ne... jamais*	**neniel** *ne... nullement*	**nenial** *ne...pour aucune raison*	**neniom** *ne...rien du tout*

§ 33. — *Autres adverbes* : **supre**, *en haut*, **malsupre**, *en bas*, **tuj**, *aussitôt*, **jus**, *à l'instant*, **jam**, *déjà* **preskaŭ**, *presque*, **precipe**, *surtout*, **sufiĉe**, *assez*, **tro**, *trop*, **jen... jen**, *tantôt... tantôt*, **ju pli... des pli**, *plus... plus*, etc.

II. — Vocabulaire.

SUFFIXES (d'adjectif, en général).

-ema, enclin à : kredema, *crédule*, mensogema, *menteur*.

-ebla, possible : kredebla, *croyable*, legebla, *lisible*.

-inda, digne de : kredinda, *digne de foi*, bedaŭrinde, *malheureusement* (*regrettablement*).

MOTS. — *Le travail, l'étude.*

laboro	travail	historio	histoire
klaso	classe	fabelo	conte
kajero	cahier	fablo	fable
papero	papier	verso	vers
folio	feuille	poeto	poète
plumo	plume	poezio	poésie
inko	encre	teatro	théâtre
krajono	crayon	dramo	drame
libro	livre	verko	œuvre (littéraire)
paĝo	page	muziko	musique
leciono	leçon	kolego	collègue, camarade
progreso	progrès	majstro	maître (dans son art)
apatio	mollesse, apathie	profesoro	professeur
fervoro	ardeur, zèle	spirito	esprit
energio	énergie	animo	âme
ordo	ordre	prudento	raison
babilo	babil	justa	juste
lingvo	langue, idiome	partia	partial
litero	lettre (alph.)	facila	facile
letero	lettre, épître	korekta	correct
bileto	billet	atenta	attentif
adreso	adresse	inteligenta	intelligent
koverto	enveloppe	kapabla	apte, capable

diligenta	empressé, diligent	**montri**	montrer
saĝa	sage	**rakonti**	raconter
severa	sévère	**traduki**	traduire
antikva	ancien	**kalkuli**	calculer
koni	connaître	**konduti**	se conduire
lerni	apprendre	**rekompenci**	récompenser
instrui	instruire, enseigner	**laŭdi**	louer
elparoli	prononcer	**admiri**	admirer
indulgi	épargner, ménager	**observi**	observer
memori	se souvenir	**puni**	punir
forgesi	oublier	**ordoni**	ordonner, commander
pensi	penser	**obei**	obéir
opinii	penser, estimer	**klopodi**	se donner de la peine
imagi	imaginer	**peni**	s'efforcer
konsili	conseiller	**erari**	se tromper, errer
demandi	demander, questionner	**petoli**	faire des sottises
respondi	répondre	**presi**	imprimer
silenti	rester silencieux	**bindi**	relier
mensogi	mentir,	**parkere**	par cœur
kompreni	comprendre	**vane**	en vain
prepari	préparer	**okaze**	par hasard

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Lernejo, lernanto, lernejestro, instruisto, instruato, paperujo, inkujo, malfervoro, finiĝo, lernolibro, skribadi, skribaĵo, fablaro, facileco, versaĵo, atenteco, komprenemo, diligenteco, verkisto, jarlibro, malobei, klarigi, apudesti, ĉiutage, libertempo, pluvombrelo, trograndigi, progresado, kolegaro, adresaro, bindisto, profesoreco.

Former les mots suivants : Studieux, lisible, punissable, calculable, laborieux, indulgent, oublieux, digne d'être oublié, inoubliable, qui-vaut-la-peine-d'être lu, — d'être puni, — d'être calculé.

VERSION

A. — Kiam venos via aminda fratino? Ŝi ĵus venis tien ĉi — Tiu ĉi lernanto estas diligenta kaj prudenta, sed ne sufiĉe laborema : liaj skribaĵoj ĉiam estas tiel malbone skribitaj, ke ili ne estas legeblaj de liaj instruistoj, kiuj ĉiutage, sed vane, lin punas. — Kiam mi ricevis vian leteron, mi skribis al via amiko, sed li ne ankoraŭ respondis. — Kial vi ne iros morgaŭ kun ni en teatron? Tial ke mi neniam iras tien.

B. — « Ĉu vi vidis tie ĉi mian paperujon? » « Mi neniam vidis, sinjoro, vian paperujon tie ĉi : tial mi kredas, ke vi perdis ĝin, aŭ ke oni ŝtelis ĝin el via poŝo : vi do bone farus, forgesi kiel eble plej baldaŭ tiun malgrandan malfeliĉon. » « Ha ! sinjorino pordistino, vi kredas tion, sed tio ne estas kredebla, kaj ju pli mi pensas pri tio, des pli — ne kredema, — mi kredas, ke vi ne estas kredinda. » « Tiam mi mensogus? » « Iom, eble, mi opinias, sed mi nenie diros tion, kaj vi neniel bezonas maltrankviliĝi. »

THÈME

A. — Ce jeune homme a écrit des vers si remarquables au sujet du mariage de son aimable cousine qu'ils vont être imprimés (= qu'ils sont aussitôt devant être imprimés). — Sois raisonnable, mon cher enfant, sois studieux, travaille pendant que tu es jeune, alors que (= quand) le travail est facile encore et n'oublie jamais que la paresse et l'apathie ne sont récompensées nulle part.

B. — La lettre que vous écrivit un jour votre frère est digne d'être lue, parce qu'elle est juste : un peu sévère peut-être, mais nullement partiale. — Ce monsieur sait bien la langue française : il la prononce très correctement; il est capable [de] dire par cœur de longues pièces de vers, des fables, et même des contes entiers, c'est pourquoi il est vu partout avec plaisir, dans notre société surtout, où il sait toujours intéresser chacun.

LETERO

Parizo, en la kvina tago de marto 1902.

Vi opinias eble, mia kara Paŭlo, ke mi estas tre maldiligenta, tial ke ĝis nun, mi ne respondis vian amindan leteron de l'antaŭa jaro. Malfeliĉe via adreso de mi estis forgesita kaj mi ne povis trovi ĝin en la provinca adresaro. Hieraŭ, okaze, ia amiko, kiu ĵus venis Parizon kaj vin konas, parolis kun mi pri vi kaj donis al mi la necesan sciigon. Plezure mi aŭskultis lian rakontadon, ĉar mi sciiĝis tiel, ke vi ĉiam estas la junulo laborema, saĝa kaj prudenta, kun kiu mi dum preskaŭ du tutaj jaroj tiel multe laboradis, kiel eble estas. Ĉu vi memoras iafoje niajn ĉarmajn babiladojn post la vespermanĝo? Vi pli amis la versaĵojn de la nova verkistaro, mi preferis la librojn de la poetoj, kiuj vivis en la antikvaj tempoj. Vi laŭdis Verlaine, Mallarmé aŭ la bonegan poeton de Heredia, dum mi fervore tradukis la plej altegajn paĝojn de la dramoj de Sofoklo. Cetere ĉie ni trovis se ne grandajn kaj laŭdindajn lecionojn, almenaŭ tiun amon al la beleco, kiu estas la afero plej grava ĉe la verkistoj. Tiu amo ankaŭ estas [tio], kio nin unuigis ĉe nia unua kunveno.

Mi tre esperas, ke mi povos baldaŭ viziti vin, kaj en tiu agrabla espero mi tutkore premas viajn manojn.

Via ĉiam sindonema amiko.

Henriko L.

QUESTIONNAIRE

Parolu pri Henriko kaj lia amiko Paŭlo kaj diru pri kio ili ofte interparoladis?

Ĉu vi legis poeziojn de Victor Hugo aŭ de Musset?

Kiujn poetojn vi preferas, la novajn aŭ la antikvajn?

Kiun el ĉiuj verkistoj vi preferas, kaj kial?

POÉSIE

Hamleto.

REĜIDO DE DANUJO (*tragedio de Shakespeare*).

AKTO IV, SCENO V

KANTETO DE OFELIO

Mia kara, mia belo
Estis brava [1], juna Dano [2],
Portis plumojn sur ĉapelo
Kaj bastonon en la mano.

Vane estas la espero.
Li jam mortis, ne revenas [3]!
Lian kapon kovras tero.
La piedojn ŝtono tenas.

Ĉemizeton oni metis
Sur karulon inter ploroj;
Sur la tombon [4] oni ĵetis [5]
Multon el la kampaj floroj.

TRADUKIS L. ZAMENHOF.

1. Brave. — 2. Danois. — 3. Revenir. — 4. Tombe. — 5. Jeter.
* Même vers que dans *La Kapelo* (p. 22).

NEUVIÈME LEÇON

Grammaire : Conjonctions et emploi des modes.
Vocabulaire : Préfixes : **Dis-, Ek-, Re-**.
La vie sociale. — Exercices. — Dialogue. — **La Malliberulo.**

I. — Grammaire.

CONJONCTIONS ET EMPLOI DES MODES

§ 34. — Les principales conjonctions de subordination sont : **ke**, *que*, **se**, *si* (conditionnel), **ĉu**, *si* (dubitatif, interrogation indirecte), **ĉar**, *car, parce que, puisque*, **tial ke**, *parce que*, **por ke**, *pour que*, **ĝis**, *jusqu'à* [*ce que*], **kvankam**, *quoique*, **kvazaŭ**, *comme si*, **ĉu... ĉu**, *soit* [*que*]... *soit* [*que*], **kiam**, *quand*, **tuj kiam**, *aussitôt que*, **laŭ tio se**, *selon que*, **antaŭ ol**, *avant de*, **anstataŭ**, *au lieu de*, **se ne ke** ou **esceptinte ke**, *à moins que*, etc.

§ 35. — Les conjonctions sont **régulièrement** suivies de l'**indicatif** quand le fait est présenté comme **certain** : Kvankam li estas malsana, *quoiqu'il soit malade*; du **conditionnel**, quand il y a **supposition** ou **condition** : Se vi estus malsana, mi irus al vi, *si vous étiez malade, j'irais chez vous*; du **subjonctif** quand il y a une **idée de but, de finalité** (afin que) : Ordonu, ke li venu, *ordonnez-lui de venir* (afin qu'il vienne); estas necese, ke li venu, *il faut* (*il est nécessaire*) *qu'il vienne.*

§ 36. — **Antaŭ ol, anstataŭ** et **por** sont **régulièrement** suivis de l'infinitif; **se**, devant un imparfait, est suivi du conditionnel; **por ke** est toujours suivi du subjonctif.

II. — *Vocabulaire.*

PRÉFIXES (du verbe, en général).

Dis-, séparation, dispersion : semi, *semer*, dissemi, *semer çà et là, disséminer.*

ek-, début, acte momentané : ekdormi, *s'endormir*, ekkrii, *s'écrier.*

re-, répétition, retour : revidi, *revoir*, reveni, *revenir.*

MOTS. — *La vie sociale.*

scienco	science	**reĝo**	roi
arto	art	**regno**	état
gusto	goût	**bieno**	propriété, bien foncier
religio	religion	**potenca**	puissant
pacienco	patience	**fiera**	fier
pasio	passion	**modesta**	modeste
kolero	colère	**ĵaluza**	jaloux
timo	crainte	**egala**	égal
humoro	humeur	**efektiva**	réel, effectif
pastro	prêtre	**perfekta**	parfait
almozo	aumône	**libera**	libre
tombo	tombe	**prava**	qui a raison
leĝo	loi	**certa**	certain
rajto	droit	**sama**	même
paco	paix	**agi**	agir
industrio	industrie	**bapti**	baptiser
komerco	commerce	**beni**	bénir
poŝto	poste	**preĝi**	prier (Dieu)
signo	signe	**permesi**	permettre
stacio	station	**saluti**	saluer
raso	race	**voki**	appeler
gento	tribu	**inviti**	inviter

konduki	conduire	aparteni	appartenir
prezenti	présenter	posedi	posséder
gardi	garder, veiller sur	decidi	décider
danci	danser	danki	remercier
festi	fêter	ĉagreni	chagriner
juĝi	juger	enui.	s'ennuyer
kondamni	condamner	amuzi	divertir
savi	sauver	daŭri	durer
militi	guerroyer	resti	rester
pafi	tirer (avec une arme)	ĉesi	cesser (neutre)
vundi	blesser	ĵeti	jeter
sendi	envoyer	peli	chasser, renvoyer
donaci	faire un cadeau	ŝajni	paraître
ricevi	recevoir	gratuli	féliciter
gajni	gagner	envii	envier
akiri	acquérir	helpi	aider
mezuri	mesurer	zorgi	prendre soin de
ofendi	offenser	t. e=tio estas	c.-à-d.
plendi	se plaindre	sendube	sans doute
bedaŭri	regretter	adiaŭ	adieu

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Singardo, singardema, agado, agema, bravulo, mortigi, pripensi, komercaĵo, juĝisto, juĝejo, devo, bonfarto, bonveno, submetiĝo, petegi, danko, nomaro, eterneco, artefarita, praveco, pacema, regnano, samregnano, malprava, militisto, militistaro, pafilo, alveni, ree, tombejo, leĝoscienco, posedanto, manlaboro, vundebla, pafilego, malavara, amuziĝi.

Former les mots suivants : Envoyer de tous côtés, commencer-à chanter, redire, renvoyer, éparpiller (jeter çà-et-là), allumer, aller-chacun-de-son-côté, distribuer (donner de tous côtés), refaire, se-mettre-à rire, — à pleurer.

VERSION

A. — Via onklino venu tuj, mi petas, ĉar mi bezonas paroli kun ŝi hodiaŭ. — Konvenas, ke la pastro elparolu korekte. — Diru al viaj lernantoj, ke ili reportu en la lernejon ĉiujn librojn, kiujn ni bezonas. — Se niaj donacoj estas tro belaj, mi demandas min, ĉu niaj amikoj ne rifuzos ilin. — Tuj kiam la fratino vidis sian fraton, ŝi ekplendis, ke li, anstataŭ skribi ĉiusemajne, nur malofte donis signon de vivo; sed li respondis, ke ŝi estas malprava.

B. — Kvankam mi tre afable reinvitis viajn gepatrojn, ili ree ne akceptis mian inviton : ĉu tial ke ili estas tro maljunaj kaj malfortaj, ĉu tial ke ili timas enui en nia societo. — Antaŭ ol ekparoli, oni devas pripensi. — Por ke vi estu prava, estus necese, ke la homaro estu perfekta, sed vi scias tiel bone, kiel mi, ke tio ne estas la efektiveco. — Ne disĵetu paperero jn en la ĝardeno. — Mi ne kredas plu, ke li venos, kaj tion mi tre bedaŭras.

THÈME

A. — Aussitôt que je reçus votre billet je me mis à écrire, mais mon travail n'est pas encore fini. — Pour que ce bien lui appartienne, il faudrait qu'il l'achète ou qu'on le lui donne, mais je crois qu'il n'a pas d'argent et je suis certain que le possesseur actuel ne le lui donnera pas. — Pour que tu retrouves le temps perdu, je me demande si tu ne devras pas travailler jour et nuit.

B. — Si mes parents le permettaient, j'irais avec toi, mais je ne sais s'ils le voudront, et même je crains qu'ils ne veuillent pas, quoique je me porte très bien aujourd'hui. — Notre vieil ami, le juge, disait que trop souvent, selon qu'on est riche ou pauvre, on est jugé avec indulgence (adv.) ou sévérité. — Le jeune médecin distribuait des aumônes à tous les pauvres du village, bien que, malheureusement, il ne fût pas riche.

DIALOGO

Sofio. — Ernesto. — Nikolao.

Sofio.

Bonan tagon, sinjoro, kiel vi fartas?

Ernesto.

Tre bone, mi dankas (aŭ dankon), kaj vi, sinjorino?

Sofio.

Bone, mi neniam fartis pli bone ol de kelka tempo.

Ernesto.

Kiu venas tie? Ĉu ne estas nia amiko Nikolao N***, la instruisto?

Sofio.

Jes, estas li. Mi lasas vin. Fartu bone! (*Ŝi deiras*).

Ernesto.

Bonvenon al vi, amiko. Kiel vi fartas nun? Ĉu via familio estas en bona farto?

Nikolao.

Mia edzino ĉiam estas sana, sed unu el miaj infanoj havas mienon tre malbonan; ĝi ne havas plu apetiton kaj ĉiam plendas pri kapdoloroj.

Ernesto.

Eble tio ĉi venas nur el tro granda kresko. La kreskado tre lacigas la infanojn.

Nikolao.

Tion ĉi vi diras por trankviligi min, sed ĉar vi mem estas patro, vi certe komprenas mian timon.

Ernesto.

Sendube... Nu, adiaŭ. Faru mil amikaĵojn al via frato, je mia nomo. Salutu vian patron de mia parto, kaj prezentu mian respektan submetiĝon al via edzino.

Nikolao.

Certe, mi ĝin faros. De via flanko ne forgesu revoki min al la memoro de viaj gepatroj. Ĝis la revido!

(D'après L. de Beaufront,
Esperantiste, n° de mai 1898.)

POÉSIE

La Malliberulo.
(*Litva popola kanto*).

Ho! en la verda, verda arbaro
Estas malluma [1] malliberejo.
Kaj en tiu ĉi malliberejo
Oni enŝlosis junan frateton.
Tie li povas neniam scii
Ĉu venis vintro aŭ la printempo,
Neniam vidi la brilan [2] sunon [3]
Nek leviĝantan, nek subirantan.
Mi metus oran ringon je l'muro,
Eble mi farus tie fenestron,
Por ke la frato ekvidu sunon.
Mi metus pecon da blanka neĝo,
Por ke li sciu la frostan [4] vintron;
Mi metus freŝajn florojn je l'muro
Por lin sciigi pri la somero.

P.-A. Dombrowski.

1. Obscur. — 2. Brillant. — 3. Soleil. — 4. Gelé, glacial.

* Le vers de cette poésie se compose de deux hémistiches, comptant chacun cinq syllabes, dont deux accentuées (vers décasyllabe à quatre accents). — Pas de rimes.

DIXIÈME LEÇON

Grammaire : Temps composés de l'actif. — Participe adverbial. *Vocabulaire :* Mots composés. — Particules -ĉj-, -nj-. Moŝto. La nature — Exercices. — Dialogue. — Iliade. — Triolet.

I. — Grammaire

TEMPS COMPOSÉS DE L'ACTIF

§ 37. — Les temps composés de l'actif se forment à l'aide du verbe esti, auquel on joint le participe actif convenable (voir § 19).

Esti aminta,	*être ayant aimé,*		*avoir aimé.*
Mi estas aminta,	*je suis*	— —,	*j'ai aimé* [1].
Vi estis —	*tu étais*	— —,	*tu avais aimé* [2].
Li estos —	*il sera*	— —,	*il aura aimé.*
Ni estus amintaj,	*n^s serions*	— —,	*n^s aurions aimé.*
Ke ili estu —	*qu'ils soient*	— —,	*qu'ils aient aimé.*

Mi estas venonta, *je suis devant venir, je suis sur le point de venir, je vais venir.*

§ 38. — Le participe d'une façon générale, et surtout le participe actif, s'emploie très souvent sous forme adverbiale quand il se rapporte au sujet de la phrase et indique une idée circonstancielle : Kantante, ŝi ĉarmis lin, *en chantant elle le charma.* Ferminte la pordon, li foriris, *ayant femé la porte, il partit.*

Remarque. — Un cas analogue se présente avec l'adjectif : Estas malvarme, *il fait froid.* Estas necese ke, *il faut que...*

1. Rare. Le prétérit en -is rendant suffisamment l'idée.
2. Rare. Le prétérit, sauf le cas d'antériorité par rapport à une action également passée, pouvant suffire ici également.

II. — Vocabulaire

MOTS COMPOSÉS. — PARTICULES

L'Esperanto forme très facilement des mots composés. Les exemples suivants, où l'on constatera que le **mot déterminant précède le mot déterminé**, pourront servir de modèles : eniri = en + iri, *entrer*, eliri = el + iri, *sortir*, kuracistedzino = kuracisto + edzino, *femme de médecin*, skribotablo = skribi + tablo, *table à écrire*, *bureau*, tralegi = tra + legi, *lire d'un bout à l'autre*, senfina = sen + fino, *infini*, etc.

On forme certains diminutifs de noms propres en intercalant entre la deuxième et la cinquième lettre du nom les particules : **-ĉj-**, pour le masculin, et **-nj-**, pour le féminin : Peĉjo, *petit Pierre*, *Pierrot;* Manjo, *petite Marie*, *Marion*.

Un titre de politesse fréquemment usité est : **Moŝto** : Via grafa moŝto, *Monsieur le comte*.

MOTS. — *La nature.*

Dio	Dieu	**neĝo**	neige
universo	univers	**glacio**	glace
globo	globe	**nubo**	nuage
mondo	monde	**nebulo**	brouillard
naturo	nature	**fulmo**	éclair
astro	astre	**vento**	vent
suno	soleil	**maro**	mer
radio	rayon	**lago**	lac
lumo	lumière	**bordo**	rivage, bord
luno	lune	**insulo**	île
stelo	étoile	**monto**	montagne
ĉielo	ciel	**valo**	vallée
aero	air	**fonto**	source
horizonto	horizon	**rivero**	rivière
temperaturo	température	**ponto**	pont
frosto	gelée	**vojo**	route, voie

dezerto	désert	**burĝono**	bourgeon
besto	animal, bête	**kverko**	chêne
leono	lion	**abio**	sapin
tigro	tigre	**nesto**	nid
lupo	loup	**arko**	arc
vulpo	renard	**fero**	fer
azeno	âne	**vagono**	wagon
aglo	aigle	**seka**	sec
korvo	corbeau	**klara**	clair, distinct
alaŭdo	alouette	**brila**	brillant
papago	perroquet	**ebena**	égal, plan
rano	grenouille	**profunda**	profond
vermo	ver	**fluida**	liquide
serpento	serpent	**krei**	créer
insekto	insecte	**tondri**	tonner
abelo	abeille	**flui**	couler
araneo	araignée	**blovi**	souffler
formiko	fourmi	**promeni**	se promener
muŝo	mouche	**fali**	tomber
papilio	papillon	**droni**	se noyer
herbo	herbe	**parfumi**	parfumer
radiko	racine	**for**	loin
branĉo	branche	**danĝere**	dangereusement
trunko	tronc	**ŝerce**	en plaisantant

EXERCICE SUR LE VOCABULAIRE

Traduire les mots suivants : Fulmotondro, pafarko, fervojo, akvofalo, duoninsulo, ĉielarko, bonodora, sunkuŝiĝo, sunleviĝo, tutmonda, mallumo, rapidi, kreanto, kreinto savanto, savinto, savonto. — Monteto, ventego, insulano, kreskaĵo, profundegaĵo, ebenaĵo, profundeco, malklareco, leonido, anserido, insularo, vagonaro, glaciejo, herbejo, neĝero, universestro, parfumisto, blovilo, cigaredingo, ĉerizujo, drinkulo, drinkado, sekigi, sekiĝi, fluidigi, fluidiĝi, babilema, fluidigebla, dezirinda.

VERSION

A. — Revidinte sian patrinon post longa malsano, la junulo estas ekkriinta (aŭ pli bone : ekkriis), ke tiu vido lin resanigos. — Ne salutita (aŭ : salutite) de siaj amikinoj, la kuracistedzino estis elirinta el nia domo, kiam mi alvenis. — Antaŭ ol skribi, vi estus devinta paroli kun ŝi pri tiu afero. « Sendube, patro, kaj efektive mi estis intencinta diri al ŝi ĉion buŝe, sed ĉar ŝi estis foririnta, mi necese skribis, por ke ŝi sciiĝu mian volon. »

B. — Kiam la vento estis faliginta la foliojn de la arboj, ni preferis restadi hejme (pli), ol promenadi en la arbaro, kvankam ofte la vetero estis tre agrabla. — Tuj kiam mia fratino estos alveninta, ni disiros : mi forironte Parizon, ŝi restante sola hejme. — Ne timante la hundojn, dormu, kato, trankvile en la hundejo. — En la lingvo Esperanto ni vidas (kaj ni estas sendube pravaj) la estontan duan lingvon de ĉiu instruita homo.

THÈME

A. — Allez en avant, mes enfants, sans craindre (= ne craignant pas) le danger. — Jusqu'à ce que le train soit (= sera) arrivé j'ai assez de temps pour courir à la maison et dire à mon beau-frère qu'il vienne avec nous à la campagne. Eh bien ! Pierrot, fais-le, et hâte-toi ! — Aussitôt que la neige aura couvert la terre nous irons sur la colline. — Il faut que vous marchiez plus rapidement quand le brouillard couvre la vallée.

B. — Nous nous serions promenés hier si la température n'avait pas été glaciale : le vent s'était mis à souffler violemment et la neige était bientôt tombée à gros flocons, quand nous décidâmes de rester auprès du feu. — Quand nous rentrâmes à la maison, nous apprîmes que, sans avoir (= n'ayant) rien écrit pour qu'on lui préparât une chambre, mon père venait d'arriver (= justement était arrivé).

DIALOGO

Sonjo (aŭ Sofinjo). — Erĉjo (aŭ Ernesĉjo). — Niĉjo (aŭ Nikolĉjo, Nikoĉjo, Nikĉjo).

Erĉjo.

Kian temperaturon vi preferas, Sonjo, la sekan aŭ la malsekan, la varmegan aŭ la glacian, unuvorte kian sezonon?

Sonjo.

Senŝerce mi diros al via grafa Moŝto, ke el ĉiuj sezonoj de l'jaro mi preferas la printempon kaj la majan monaton. En majo vere reviviĝas la naturo, la arboj malfermas siajn burĝonojn kaj kovras sin per folioj kaj floroj. Ĉiuj kreskaĵoj parfumas la aeron.

Erĉjo.

Kontraŭe mi preferas la dormadon de l'naturo, la vintron. Estas por mi plezuro rigardi la kamparon kovritan per ĝia mantelo de brilega neĝo. Se la pluvo falas, mi restas hejme, sidante apud la fajro kaj fumante bonan cigaron aŭ bonegan pipon.

Sonjo.

Kaj vi, Niĉjo? nenion vi diras. Kian tempon de jaro vi preferas?

Niĉjo.

Ho! mi havas guston tute diferencan de l'via. Dum la printempo oni scias neniam, ĉu oni devas preni la pluvombrelon aŭ la bastonon. Mi preferas la aŭtunon. Dum la aŭtuno la temperaturo estas pli agrabla ol en la somero : la marŝo estas plezuro.

Sonjo.

Vi estas prava, Niĉjo. Rimarku, ke se ni komparos la sezonojn kun la vivo de l'homo, ni trovos, ke la printempo respondas al la infaneco, la somero al la aĝo de l'pasioj; la aŭtuno figuras la maturecon en la vivo kaj la vintro la maljunecon.

(D'après L. de Beaufront,
« *Esperantiste* », juin 1898.)

POÉSIE

Iliado *.
(*poemo de Homero*).

Kantu, diino, koleron de la Peleido Ahilo,
Ĝin, kiu al la Aĥajoj kaŭzis[1] mizerojn[2] sennombrajn[3]
Kaj en Aidon deĵetis multegajn animojn kuraĝajn[4]
De herouloj[5] kaj faris korpojn iliajn akiro
Al rabobirdoj[6] kaj hundoj — fariĝis la volo de Zeŭso —
De tiu tago, de kiu disigis sin ekdisputinte
La ordonanto al viroj, Atrido, de l'dia Aĥilo.

(Tradukis A. Kofman.)

Trioleto **.

Mi tage du bluajn okulojn admiris
Kaj nokte mi sonĝis bluecon de mar'
La mar' min dronigis kaj tiris min, ĉar
Mi tage du bluajn okulojn admiris.

Sed post la vekiĝo de l'nokta erar'
Mi vidis... Ne maro, l'okuloj min tiris,
Kaj tiu ĉi tiro altiris min, ĉar
Mi tage du bluajn okulojn admiris.

Amiko.

1. Causer. — 2. Misère. — 3. Sans nombre. — 4. Courageux. — 5. Héros. — 6. Oiseaux de proie.

* Dans le mètre de l'original grec (hexamètre dactylique).

** Même vers que dans *En Sonĝo* (p. 28), mais ici avec chute, un vers sur deux, de la dernière syllabe non accentuée (rimes masculines).

GRAMATIKO ESPERANTA

(Résumé méthodique des dix leçons en Esperanto).

ELPAROLADO (§§ 1-5)

La literoj ĉiam konservas la alfabetan sonon.

La akcento (plilaŭtiĝo de la voĉo) estas ĉiam sur la antaŭlasta silabo de l'vorto : patro, patroj, patrinoj' ĉiam, soifo (3 sil.), aŭdi (2 sil.), antaŭe (3 sil.), hodiaŭ (3 sil.).

I. — ARTIKOLO (§ 6)

La difina artikolo estas ĉiam : la, kia ajn estas la sekso kaj la nombro de l'vorto : *la patro, la patrino.*

Kiam ne estas preciza difino, oni uzas la substantivon solan.

II. — SUBSTANTIVO (§ 7)

La substantivon karakterizas la finiĝo : -o, kia ajn estas la sekso : *patro, patrino.*

Multenombro (§ 8).

La multenombron oni ricevas, aldonante la duonvokalon : -j, kiu ne alilokas la akcenton kaj tute ne alisoniĝas la vokalon o : *patroj, patrinoj.*

Akuzativo (§§ 14, 18).

La akuzativon oni ricevas, aldonante la konsonanton : -n al la nominativo ununombra aŭ multenombra : *patron, patrojn.*

La akuzativon oni uzas ĉe la vortoj esprimantaj : La rektan komplementon, la lokon al kiu oni direktiĝas, la daton kaj la daŭron de l'ago, la mezuron kaj la koston.

III. — ADJEKTIVO (§ 9)

La adjektivon karakterizas la finiĝo : -a, kia ajn estas la sekso : *patra, patrina*.

Multenombre : oni aldonas : -j : *patraj*.

Akuzative : oni aldonas : -n : *patran, patrajn*.

Komparativo kaj *Superlativo* (§§ 26-27).

La komparativon oni ricevas, uzante la vortojn jenajn : 1e pli... ol ; 2e malpli... ol ; 3e tiel... kiel.

Mia	*frato*	*estas [kuras]*	*pli*	*granda*	*[rapide]*	*ol*	*mi*
—	—	—	*malpli*	—	—	*ol*	—
—	—	—	*tiel*	—	—	*kiel*	—

La rilatan superlativon oni ricevas, uzante la vortojn jenajn : (la) plej... el : *Paŭlo estas la plej granda el miaj fratoj ; li kuras plej rapide el ni.*

IV. — PRONOMOJ KAJ ADJEKTIVOJ DIFINAJ

PERSONAJ KAJ POSEDAJ PRONOMOJ (§§ 12-13)

La personaj pronomoj estas :

Unuonombre : 1a p. mi, 2a p. vi (malofte : ci), 3a p. li (viro), ŝi (virino), ĝi (ne difinata sekso, besto, objekto).

Multenombre : 1a p. ni, 2a p. vi, 3a p. ili.

La pronomo resenda al la subjekto estas : si.

Tiuj pronomoj, kiam ili estas rektaj komplementoj, prenas la : -n de l' akuzativo.

La posedajn pronomojn kaj adjektivojn oni ricevas, aldonante la literon : -a al la personaj pronomoj :

Mia ; via ; lia, ŝia, ĝia ; nia ; via ; ilia ; — sia.

La resenda poseda adjektivo (*sia*) estas uzata nur antaŭ la komplemento, neniam antaŭ la subjekto : *La patro venas kun sia filo kaj liaj amikoj* (la amikoj de l' filo) ; *la patro*

venas kun sia filo kaj siaj amikoj (la amikoj de l'patro); *la patro kaj lia filo estas ĉe mi; la patro kun sia filo estas ĉe mi; la patrino skribas, ke ŝia filo estas bona.*

TABELO DE LA DIFINAJ PRONOMOJ (§§ 30-31)

	Pronomo,	*Objekto,*	*Kvalito,*	*Posedo.*
Sendifinaj	**iu**	**io**	**ia**	**ies**
Demandaj / *Rilataj*	**kiu**	**kio**	**kia**	**kies**
Montraj	**tiu (ĉi)**	**tio**	**tia**	**ties**
Komunaj	**ĉiu**	**ĉio**	**ĉia**	**ĉies**
Neaj	**neniu**	**nenio**	**nenia**	**nenies**

Aliaj pronomoj : **unu, alia, ceterá, kelka (aŭ kelke da..), multa, malmulta, tuta, kiu... ajn, k. t. p.**

NOMBROJ (§§ 15-17)

La ĉefnombroj, ĉiam neŝanĝiĝaj, estas : **unu** (1), **du** (2), **tri** (3), **kvar** (4), **kvin** (5), **ses** (6), **sep** (7), **ok** (8), **naŭ** (9), **dek** (10), **dek-unu** (11), **dek-du** (12)..., **dudek** (20), **tridek** (30),... **cent** (100),... **mil** (1000),... *du mil kvarcent kvindek sep* (2457).

La nombran substantivon oni regule ricevas, aldonante la finiĝon : **-o** : *unuo, dekduo, cento.*

La ordan nombron oni ricevas, aldonante la finiĝon : **-a** : *unua, dua, dudeka, mila,... du mil kvarcent kvindek-sepa.*

La nombran adverbon oni ricevas, aldonante la finiĝon : **-e** : *unue, due, trie.*

La partumajn nombrojn karakterizas la sufikso : **-on** : *duono* $\left(\frac{1}{2}\right)$, *sesono* $\left(\frac{1}{6}\right)$, *kvar dekduonoj* $\left(\frac{4}{12}\right)$.

La multobligajn nombrojn karakterizas la sufikso : **-obl** : *triobla, trioble, trioblo.*

La kolektajn nombrojn karakterizas la sufikso : **-op** : *ni venis kvinope* (ni venis, estante 5 personoj).

V. — VERBO (§ 11)

En Esperanto ekzistas nur unu formo por ĉiu tempo de l'verbo, kia ajn estas la persono kaj la nombro.

AKTIVA KONJUGACIO

Tempoj simplaj (§ 19).

La infinitivon karakterizas la finiĝo	: -i;	*ami*	
La indikativon de l'estanteco — —	: -as;	*mi amas*	
La indikativon de l'estinteco — —	: -is;	*mi amis*	
La indikativon de l'estonteco — —	: -os;	*mi amos*	
La kondiĉan modon — —	: -us;	*mi amus*	
La volan modon — —	: -u;	*mi amu*	
La participon aktivan de l'estanteco — —	: -anta;	*amanta*	deklinaciiĝas kiel adjektivoj
La participon aktivan de l'estinteco — —	: -inta;	*aminta*	
La participon aktivan de l'estonteco — —	: -onta;	*amonta*	

Tempoj malsimplaj (§ 37).

La tempojn malsimplajn de l'aktiva konjugacio oni ricevas, kunmetante la verbon esti kaj la konvenan aktivon participon :

esti	*aminta*,	(*amonta*)
mi estas	— [1],	—
mi estis	— [2],	—
mi estos	— ,	—
mi estus	— ,	—
mi estu	— ,	—

1. Tre malofte uzata, ĉar la simpla tempo de l'estinteco en : — is, sufiĉas por esprimi la ideon.

2. Tre malofte uzata, ĉar ankaŭ tie ĉi la tempo de l'estinteco en : — is, povas sufiĉi, escepte kiam oni devas esprimi ideon antaŭan rilate al ago ankaŭ jam estinta.

KONJUGACIO PASIVA (§ 20, 21, 38)

La pasivan konjugacion oni ricevas, kunmetante la verbon : **esti**, kaj la konvenan pasivan participon :

en : **-ata** (estanteco) : *amata*	deklinaciiĝas	
en : **-ita** (estinteco) : *amita*	kiel	
en : **-ota** (estonteco) : *amota*	adjektivoj	

esti amata, amita, (amota)	*mi estos amata, amita, (amota)*
mi estas — , — , —	*mi estus* — , — , —
mi estis — , — , —	*mi estu* — , — , —

Rimarko I. — Al la komplemento de l' pasiva verbo oni autaŭmetas la prepozicion : **de.**

Rimarko II. — Oni atentu la uzadon de la ĝusta participo : *La domo estas konstruata de mia frato* (ago daŭranta). — *La domo estas konstruita : ni povas ekloĝi* (stato).

Rimarko III. — La participo (precipe la aktiva) estas tre ofte uzata sub adverba formo, kiam ĝi dependas de nenia substantivo aŭ pronomo, kaj sekve ne povas akordiĝi kun ia vorto : *Kantante, ŝi ĉarmis lin.*

La regulo estas sama por la adjektivo : ***estas malvarme, estas necese, ke***

VI. — ADVERBO (§ 10)

La adverbon karakterizas la finiĝo : **-e.** ekz : **patre.**

TABELO DE LA ĈEFAJ DIFINAJ ADVERBOJ (§ 32-33)

	Loko	*Tempo*	*Maniero*	*Kaŭzo*	*Kvanto*
	—	—	—	—	—
Sendifinaj	ie	iam	iel	ial	iom
Demandaj / *Rilataj*	kie	kiam	kiel	kial	kiom
Montraj	tie (ĉi)	tiam	tiel	tial	tiom
Komunaj	ĉie	ĉiam	ĉiel	ĉial	ĉiom
Neaj	nenie	neniam	neniel	nenial	neniom

Aliaj adverboj : **supre, malsupre, tuj, ĵus, preskaŭ, precipe, tro, sufiĉe, jen....jen, ju pli...des pli,** k. t. p.

VII. — PREPOZICIO (§§ 22-25)

La ĉefaj prepozicioj estas : **al, antaŭ, anstataŭ, apud, ĉe, ĉirkaŭ, da** (post mezura vorto), **de, dum, ekster, el, en, ĝis, inter, kontraŭ, krom, kun, laŭ, malgraŭ, per, po** (kun la pronomo komuna : ĉiu), **por, post, preter, pri, pro, sen, sub, super, sur, tra, trans, k. t. p.**

La prepoziciojn, ĝenerale, sekvas la nominativo : *mi diras al mia patro*; *mi estas en la ĝardeno.*

Tamen por montri la aldirekton, se la prepozicio ne sufiĉas, oni metas akuzativen la komplementon de la prepozicio : *la birdo flugas en la ĉambron* (ĝi eniras); *ĝi flugas nun en la ĉambro* (ĝi estas tie).

La komplemento de **al, ĝis,** estas ĉiam nominative.

La elekto de la konvena prepozicio estas kelkafoje malfacila. Kiam nenia prepozicio ĝuste esprimas la ideon, oni uzas la ĝeneralan prepozicion : **je** : *Li venos je la deka horo. La vazo estas plena je sablo.*

VIII. — KONJUNKCIO (§§ 34-36)

La ĉefaj dependigaj konjunkcioj estas : **ke, se, ĉar, tial ke, por ke, ĝis, kvankam, kvazaŭ, kiam, tuj kiam, laŭ tio se, antaŭ ol, anstataŭ, ĉu, ĉu... ĉu, se ne ke, esceptinte ke, k. t. p.**

Post la konjunkcioj oni regule uzas la indikativon, kiam la aferon ni prezentas kiel certan : *kvankam li estas malsana*; la kondiĉan modon, kiam estas kondiĉo aŭ supozo : *se vi estus malsana, mi irus al vi*; la volan modon, kiam estas cela ideo : *ordonu, ke li venu*; *estas necese, ke li venu.*

Post **antaŭ ol, anstataŭ** kaj **por,** oni uzas regule la infinitivon; post **se,** la kondiĉan modon (se la verbo de la ĉefa frazo havas la kondiĉan modon), kaj post **por ke ĉiam la** volan modon.

AFIKSOJ

PREFIKSOJ

bo : montras la parencecon devenantan de edzeco : *bofrato*
dis : — la disĵeton, la disiron : *dissendi.*
ek : — la komencon, la momentan agon : *ekvidi*
ge : kunigas la du seksojn : *gefratoj.*
mal : montras la malon : *malgranda.*
re : — la rekomencon, la ripetadon, la returnon : *resendi*, *resalti.*

SUFIKSOJ

ad : montras la agon, la daŭron de l'ago : *pafado.*
aĵ : — la konkretan kvaliton : *molaĵo.*
an : — la loĝanton, la partianon : *Parizano*, *Kristano.*
ar : — la kolekton : *arbaro.*
ebl : — la eblon : *kredebla.*
ec : — la abstraktan kvaliton : *moleco.*
eg : pligrandiga sufikso : *pafilego.*
ej : montras la lokon rezervitan : *preĝejo.*
em : — la inklinon : *kredema.*
er : — la fragmenton, la elementon : *fajrero.*
estr : — la estron : *ŝipestro.*
et : plimalgrandiga sufikso : *beleta.*
id : montras la idon : *ĉevalido*, *reĝido.*
ig : signifas : fari tian : *riĉigi*, *sidigi.*
iĝ : — fariĝi tia : *riĉiĝi*, *sidiĝi.*
il : montras la instrumenton, la ilon : *kudrilo.*
in : — la virinan sekson : *patrino.*
ind : — la indon : *kredinda.*
ing : — la objekton en kiun oni enkondukas : *plumingo.*
ist : — la profesion, la okupiĝadon : *ĉapelisto.*

uj : montras la objekton enhavantan, portantan : *supujo, Francujo, pomujo.*

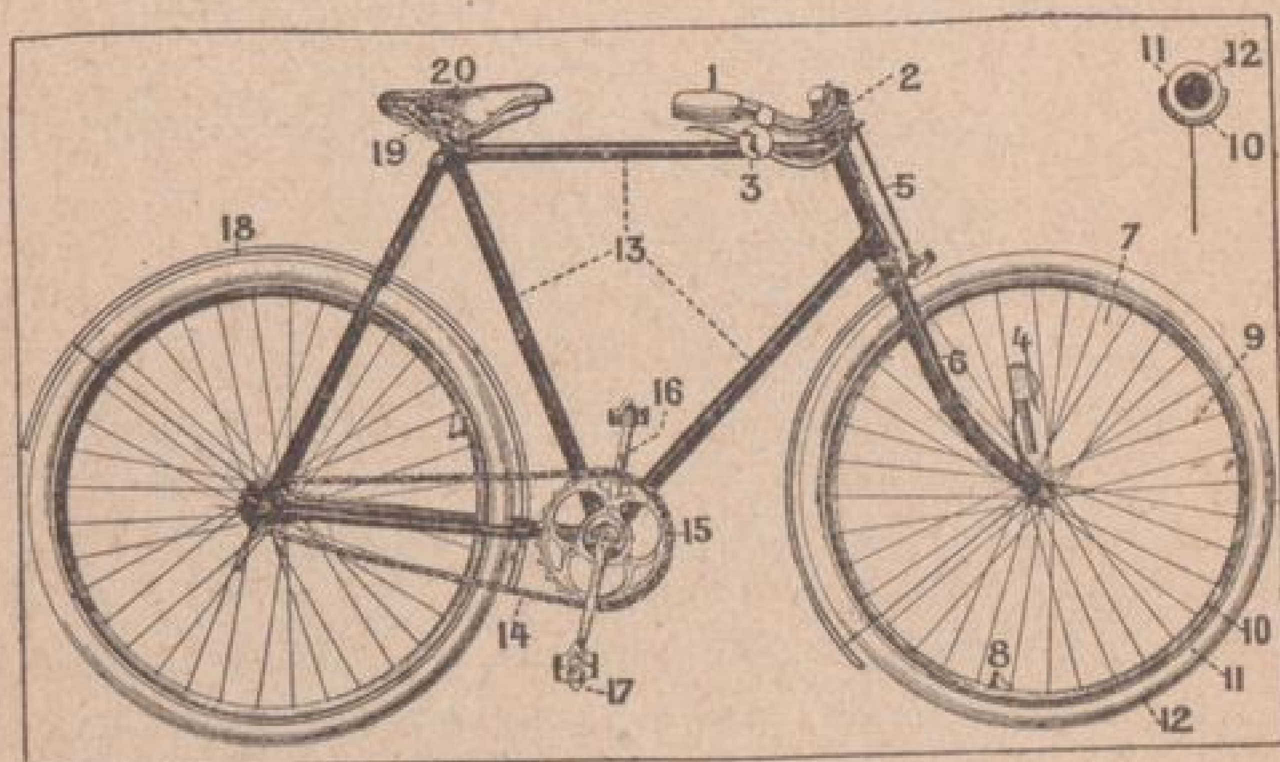
ul : — la personon karakterizatan : *junulo.*

čj (por viroj) / nj (por virinoj) } se oni aldonas tiujn ĉi afiksojn, oni ricevas karesajn terminojn : *Pečio, Manjo.*

Oni ofte uzas Esperante la vorton : « **Mošto** », honoran terminon : *via grafa Mošto.*

INTERPUNKCIO. — Inter la frazoj (propozicioj) oni metas **ĉiam signon de interpunkcio** (§ 30).





BICIKLETO

1. Tenilo.	6. Forkego.	11. Aertubo.	16. Turnilo.
2. Gvidilo.	7. Rado.	12. Volvaĵo.	17. Pedalo.
3. Tintilo.	8. Klapo.	13. Kadro.	18. Kotŝirmilo.
4. Lanterno.	9. Radio.	14. Ĉeno.	19. Risorto.
5. Haltigilo.	10. Radrondo.	15. Denta rado.	20. Selo.

RÉPERTOIRE FRANÇAIS

des mots dont le sens n'indique pas clairement la place dans le Cours *.

---

* Dans ces deux répertoires le chiffre à côté du mot indique le n° de la leçon où il se trouve. — Les mots très faciles, ou qu'un usage répété enseigne rapidement, ne sont pas indiqués.

RÉPERTOIRE ESPERANTO

des mots dont le sens offre quelque difficulté à un Français.

TABLE DES MATIÈRES

386-21. — Coulommiers. Imp. PAUL BRODARD. —P4-21.

Pour se perfectionner :

Cours méthodique d'Esperanto. — Grammaire complète, par Camille AYMONIER, professeur du lycée « Buffon ».
Un volume in-16, de 182 pages. . . . . Fr. 3 »

— **Versions**, par C. AYMONIER et GROSJEAN-MAUPIN.
Un volume in-16, de 136 pages. . . . . 2 »

— **Thèmes**, par C. AYMONIER et GROSJEAN-MAUPIN.
Un volume in-16, de 136 pages. . . . . 2 »

— **Corrigé des Thèmes**, par C. AYMONIER et GROSJEAN-MAUPIN.
Un volume in-16, de 90 pages. . . . . 2 »

Préparés spécialement pour les cours supérieurs et pédagogiques, et pour les Espérantistes qui désirent connaître *à fond* l'Esperanto, les ouvrages ci-dessus forment une collection admirable par l'ensemble méthodique de leur plan, le bon choix des exemples donnés, et la clarté de leurs définitions. Les paragraphes de ces volumes concordent à l'aide de numéros. On peut ainsi se reporter d'un livre à l'autre pour trouver des exemples correspondants.

Grammaire et Syntaxe, par ESSMLIN.
Un volume in-16, de 102 pages. 1 75

Dictionnaires Esperanto :

Dictionnaire Complet Esperanto-Français.
1 vol. petit in-16, de 288 pages. . . . . 6 »

Dictionnaire Complet Français-Esperanto.
1 vol. petit in-16, de 672 pages. . . . . 10 »

Dictionnaire Usuel Esperanto-Français.
1 vol. petit in-16, de 144 pages. . . . . 3 »

Dictionnaire Usuel Français-Esperanto.
1 vol. petit in-16, de 400 pages. . . . . 5 »

Les quatre dictionnaires ci-dessus, dont l'auteur est M. **E. Grosjean-Maupin**, ancien élève de l'École Normale Supérieure, professeur agrégé de l'Université et membre de l'Académie Espérantiste, sont remarquables pour la quantité de mots et expressions dont ils donnent des traductions claires et scrupuleusement exactes. Les dictionnaires usuels ne sont que des extraits des complets, mais ils sont suffisants pour les besoins de la vie courante. Ces quatre volumes sont imprimés très lisiblement sur deux colonnes, élégamment et solidement cartonnés.

Vocabulaire Français-Esperanto et Vocabulaire abrégé Esperanto-Français, par Th. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT.
Un volume in-16, de 252 pages 2 50

Vortaro de la oficialaj radikoj de Esperanto, laŭ Universala Vortaro kaj Unua Oficiala Aldono, de E. BOIRAC.
Un volume de 32 pages . . . . » 50

355-21. — Coulommiers. Imp. Paul BRODARD. — 4-21.